

POROČILO O IZVAJANJU PROGRAMA ZA IZBOLJŠANJE ŽIVLJENJA INVALIDOV V MO VELENJE ZA LETO 2023

Zveza delovnih invalidov Slovenije je leta 2004 Mestni občini Velenje (v nadaljevanju MO Velenje) podelila naziv Občina po meri invalidov, ki ga ohranja vse do danes. Kot občina po meri invalidov MO Velenje načrtno razvija, spodbuja in realizira dejavnosti ter ukrepe, ki bistveno prispevajo k večji kakovosti osebnega življenja invalidov in njihovih družin, ustvarja možnosti za njihovo socialno vključenost in za aktivno udeležbo v družbenem življenju občine z namenom udeležanja pravic človeka in državljana.

Naziv občina po meri invalidov ni mogoče uvajati oziroma ohranjati brez usmeritev in ciljev, zato smo v MO Velenje začeli s pripravami za izdelavo nove Strategije razvoja socialnega varstva. Izboljšanje življenja invalidov obsega razvojni načrt posebne vrste, ki se lahko odlično dopolnjuje z vsemi ostalimi področji socialnega varstva. Strategija je razvojni dokument, ki vključuje aktivno sodelovanje tudi invalidov. MO Velenje bo v politike razvoja najprej vključevala, šele nato opredeljevala in sklepala, kajti normativi in standardi so dinamične vrednote, ki jih je potrebno preverjati. Namen strategije bo tudi uresničevanje skupne naloge zagotavljanja dostopnosti grajenega okolja, javnih prevozov, informacij ter raznovrstnih storitev in programov invalidnim osebam.

S projektom Občina po meri invalidov želimo doseči naslednje:

- Izboljšati obveščanje in osveščanje občanov o položaju, pravicah in potrebah invalidov, njihovem uveljavljanju kot neodvisnih državljanov in integraciji v vsa dogajanja v občini (konference, okrogle mize, info točka, osveščanje otrok v OŠ...).
- Zagotoviti pogoje za vključevanje invalidov v procese odločanja na občinski ravni, na področjih, ki so za invalide pomembni (Aktivi delovnih invalidov).
- Razvijati podporno okolje, službe, programe, ki omogočajo čim bolj neodvisno življenje invalidov in poudarjanje njihovih sposobnosti (zaposlovanje invalidov, pomoč na domu, izvajanje programov ZD Velenje, zaposlitvena rehabilitacija invalidov, socialna vključenost invalidov, brezplačni obiski prirediteljev za invalide...).
- Odpravljanje ovir, ki onemogočajo ali otežujejo neodvisno življenje invalidov (ureditev dostopov – klančin, označitev parkirnih mest, ureditev dvigal za invalide, namestitve stopniških vzpenjalcev, bankomati za slepe in slabovidne, Lokalci za invalide...).
- Ostalo: dodelitev ali zamenjava stanovanj invalidom, brezplačno koriščenje dvoran, sofinanciranje programov invalidskim društvom, sofinanciranje javnih del...).

V spodnjih poglavjih so zajete aktivnosti društev, zavodov in organizacij v MO Velenje, ki so se odzvali povabilu in predstavili aktivnosti, ki so jih izvedli v letu 2023.

1. OSVEŠČANJE IN INFORMIRANJE JAVNOSTI O INVALIDSKI PROBLEMATIKI

Spletni servis Sooblikujmo Velenje

Spletni servis Sooblikujmo Velenje je interaktivna, javno dostopna storitev MO Velenje, s katero želimo občankam in občanom omogočiti lažjo komunikacijo z upravo, ter vas spodbuditi k sodelovanju pri ustvarjanju še boljše in še lepše podobe našega mesta. S pomočjo spletne aplikacije lahko podate pobudo, pritožbo, pohvalo oziroma upravo opozorite na morebitne pomanjkljivosti z različnih področij (javna razsvetljava, ceste, mestne zelenice, parkirišča ipd.). Moderen pristop vam omogoča točno določitev lokacije, na katero se pobuda nanaša. Le-to boste lahko določili s klikom na zemljevid ali vnosom želene ulice oz. naslova. Aplikacija prav tako omogoča izbiro vsebinskega področja pobude, opis in dodajanje fotografij.

Spletni servis ureja urednik, ki vsako prijavljeno vsebino pregleda in v najkrajšem možnem roku pripravi odgovor. Vse konstruktivne pobude in odgovori so javno objavljeni, kar pripomore k odprti in pregledni komunikaciji z občankami in občani.

Županov sprejem za starejše in invalide

Župan MO Velenje Peter Dermol je 5. oktobra 2023, ob mednarodnem dnevu starejših, popoldan namenil druženju s starostniki in invalidi. Oktober je mesec, ki ga zaznamuje mednarodni dan starejših in to je tudi priložnost, ko župan vsako leto na sprejem povabi vse starejše občanke in občane naše občine in tudi vse naše invalide. V četrtek, 5. oktobra, jih je tako ob 17. uri sprejel v Domu kulture Velenje. Velenje je starosti prijazno mesto in občina po meri invalidov. Zavedamo se, da so starejši in občani z različnimi oviranostmi za lokalno skupnost še kako pomembni. Vse leto sodelujemo pri različnih projektih in skupaj sooblikujemo življenje v našem mestu, županov sprejem pa je namenjen predvsem druženju in sprostitvi.

Delovno srečanje s predstavniki invalidskih organizacij

Ob mednarodnem dnevu invalidov, ki ga obeležujemo 3. decembra, smo v Galeriji Velenje pripravili delovno srečanje s predstavniki invalidskih organizacij. S predstavniki več kot 20 društev, zvez društev invalidov in organizacij, ki skrbijo za invalide in osebe s posebnimi potrebami, je župan MO Velenje Peter Dermol s sodelavci razpravljal o različnih ovirah, s katerimi se soočajo v vsakdanjem življenju in o morebitnih izboljšavah, na katere nas zaradi svojih oviranosti lahko opozorijo.

Ob tej priložnosti smo predstavnikom društev predstavili tudi osnutek brošure Velenje, občina po meri invalidov, ki jo bomo s predlogi različnih organizacij še dopolnili. V njej bomo predstavili, kakšne oblike pomoči za invalide ponujamo, katere projekte za invalide izvajajo društva in zavodi, kje dobiti tople obroke, kakšne so oblike brezplačnih prevozov, dostopi do javnih stranišč za invalide, posebne ugodnosti, kaj invalidom omogoča država, društva s področja zdravstva in sociale, kontakti za pogovor, če potrebujejo pomoč itd.

Delovno srečanje smo zaključili z nekaj samostojnimi sklepi za infrastrukturne izboljšave in ukrepe za senzorno ovirane.

Evropski teden mobilnosti

Projekt Evropski teden mobilnosti je med 16. in 22. septembrom 2023 potekal po vsej Sloveniji in tudi letos je MO Velenje sodelovala pri tem projektu. Dne 19. 9. 2023 smo na zaprti Rudarski cesti izvedli delavnico za starejše Urejenost javne infrastrukture in pogovor o problematičnih odsekih poti. Z udeleženci smo se pogovorili o urejenosti pešpoti v Velenju in kolesarskih poti z vidika varnosti in udobnosti ter ugotovili, kateri so problematični odseki. Delavnice se je udeležilo dvajset starejših oseb. Razdeljeni so bili v pet skupin. Odgovorili so tudi na več vprašanj glede projekta Kamerate (brezplačni prevozi za starejše in gibalno ovirane), glede izposoje električnega kolesa za gibalno ovirane, glede prehodov za pešce ipd.

2. STROKOVNO-PODPORNE STORITVE IN PROGRAMI

Upravna enota Velenje

Tudi v letu 2023 se zakonodaja na področju invalidov ni spremenila. Pri reševanju upravnih postopkov v zvezi z invalidi se uporablja Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI) in podzakonski akti, in sicer Pravilnik o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozila, Pravilnik o EU kartici ugodnosti za invalide in Pravilnik o psih pomočnikih. Glede Evropske kartice ugodnosti za invalide še vedno čakajo na sprejem novele ZIMI. Do kartice ugodnosti namreč še vedno niso upravičeni vsi invalidi, kar je bil namen sprejetega zakona. V primerih, ko niso izpolnjeni pogoji za pridobitev kartice, mora upravni organ zavrniti zahtevo za izdajo kartice, kar se je v letu 2023 zgodilo v petih primerih. Pri priznavanju pravic na področju ZIMI (tehnični pripomočki, prilagoditve vozila, EU kartice ugodnosti za invalide) tudi v letu 2023 niso imeli težav. Stranke so dobro seznanjene katere priloge (odločbe, zdravniške izvide...) morajo priložiti k posameznemu zahtevku ter v katerem časovnem obdobju lahko podajo zahtevo za odobritev pravice, to je po poteku dobe trajanja posameznega tehničnega pripomočka. V letu 2023 je bilo nekoliko manj rešenih upravnih zadev, v primerjavi z letom 2022. Tako je bilo izdanih 22 odločb za nakup enostavnih tehničnih pripomočkov, izdana 1 odločba za enostavnejšo in 2 odločbi za zahtevnejšo prilagoditev vozila ter 1 odločba za zahtevnejši tehnični pripomoček. 5 zahtevkov za izdajo kartice ugodnosti za invalida pa je bilo zavrnjenih. V letu 2023 so bile izvedene tudi druge upravne naloge, saj je bilo izdanih 189 evropskih kartic ugodnosti za invalide in izdanih 35 vrednotnic za plačilo tehničnih pripomočkov in prilagoditve vozila.

Urad za družbene dejavnosti MO Velenje

Urad skrbi za (do)plačevanje oskrbe in bivanja občankam in občanom MO Velenje, ki so vključeni v institucionalno varstvo v splošnih, posebnih in varstveno-delovnih centrih po Zakonu o socialnem varstvu v letu 2023 v povprečju 80 občankam in občanom na mesec. V letu 2023 so povprečno 84 uporabnikom mesečno zagotovili pomoč na domu. V letu 2023 je bilo na mesec opravljeno povprečno število učinkovitih 1.578,40 ur, število učinkovitih 19,24 ur na enega oskrbovalca/uporabnika na mesec. Skupaj je bilo v letu 2023 opravljenih 18.940,75 učinkovitih ur. Povprečna cena na uporabnika je bila v prvi polovici leta 4,59 EUR/uro opravljenih storitev, v drugi polovici leta pa 6,57 EUR/uro opravljenih storitev.

Pomoč družini na domu je pomembna oblika pomoči v bivalnem okolju, ki bistveno prispeva h kvaliteti življenja najbolj ranljivih skupin prebivalstva, zlasti starejših in invalidnih oseb. Gre za socialno varstveno storitev, ki omogoča uporabnikom, da z ustrežno organizirano podporo lahko ostanejo v svojem domačem okolju v krogu ljudi, s katerimi so preživeli večji del življenja.

Dom za varstvo odraslih Velenje je po letni pogodbi z MO Velenje v letu 2023 nadaljeval z izvajanjem socialno varstvene storitve Pomoč družini na domu v obliki socialne oskrbe na domu. Pomoč na domu je strokovno vodena socialno varstvena storitev, ki jo izvajajo socialne/i oskrbovalke/ci, in sicer vse dni v letu med 6. in 22. uro.

V letu 2023 so povprečno 84 uporabnikom mesečno zagotovili pomoč na domu. V letu 2023 je bilo na mesec opravljeno povprečno število učinkovitih 1.578,40 ur, število učinkovitih 19,24 ur na enega oskrbovalca/uporabnika na mesec. Skupaj je bilo v letu 2023 opravljenih 18.940,75 učinkovitih ur. Povprečna cena na uporabnika je bila v prvi polovici leta 4,59 EUR/uro opravljene storitve, v drugi polovici leta pa 6,57 EUR/uro opravljene storitve. Na dan 31.12.2023 je bilo zaposlenih 15 oskrbovalk za področje MO Velenje. Ekonomska cena storitve za opravljene ure pomoči na domu je v letu 2022 skupaj znašala 430.817,07 EUR, v letu 2023 pa 450.149,50 EUR kar pomeni 4,49 % več kot v letu 2022.

MO Velenje je tudi v letu 2023 zagotavljala brezplačne tople obroke v programu **Javna kuhinja**. Uporabnikov je bilo približno 90 na mesec.

Socialno ogrožene občanke in občani MO Velenje imajo možnost uveljavljanja pravice **do enkratne izredne denarne pomoči**. V preteklem letu je bilo izdanih 348 enkratnih izrednih denarnih pomoči za hrano in plačilo mesečnih položnic v višini 103.478 EUR.

Odbor za pomoč občankam in občanom MO Velenje je bil ustanovljen v letu 2009 z namenom, da bo uravnoteženo skrbel in koordiniral dobrodelne aktivnosti za pomoč posameznikom in družinam v MO Velenje. Hkrati z odborom je bila ustanovljena Delovna skupina za ugotavljanje upravičenosti do pomoči s podračuna za dobrodelne namene MO Velenje, katere naloga je priprava predlogov za dodelitev pomoči v skladu s Pravilnikom o dodeljevanju denarnih pomoči s podračuna za dobrodelne namene MO Velenje. Naloga odbora je, da po pregledu predlogov delovne skupine sprejme končno odločitev o tem, kdo je upravičen do sredstev. Odbor je v letu 2023 obravnaval osemindvajset vlog za pomoč socialno ogroženim družinam in posameznikom. Enaindvajsetim je bila pomoč odobrena. Sredstva smo namenili tudi organizacijam: Medobčinski zvezi prijateljev mladine Velenje za letovanje otrok na morju, Ustanovi radio 1 za namen dobrodelne akcije Deželak Junak 2023 in Društvu paraplegikov jugozahodne Štajerske za nakup invalidskega električnega kolesa. Skupaj je bilo v letu 2023 za odbor namenjenih 11.720,00 EUR.

Projekt Donirana hrana

V MO Velenje od meseca marca 2014 izvajamo projekt Donirana hrana, katerega glavni namen je organizirati prevzem in predajo hrane, ki je pred iztekom roka uporabnosti in bi jo drugače trgovci ob koncu dneva dali v uničenje oziroma zavrgli.

Krovno projekt koordinira Zveza Lions klubov Slovenije, v Velenju pa prevzem hrane organizirajo prostovoljci Lions kluba Velenje, soudeleženci pri razvoju so Rotary klub Velenje, Rdeči križ Slovenija OZ Velenje in Strokovni svet za socialna vprašanja pri Območni organizaciji Socialnih demokratov Velenje. Prejemniki oziroma razdeljevalci hrane so Društvo upokojencev Velenje, Društvo Invalid Konovo in Medobčinsko društvo invalidov Šaleške doline Velenje. Le-ti hrano na osnovi urejenih seznamov razdelijo socialno ogroženim posameznikom in družinam.

Hrano v Velenju donirajo Mercator Center Velenje, Interspar Selo, Hipermarket Spar Velenjka, Hipermarket Spar center, Hofer Partizanska cesta, Hofer Selo in Lidl ter ostali (tržnica). Prevzem hrane poteka vsak dan po obratovalnem času trgovin, tudi med vikendi in prazniki.

Z okoli 80 prostovoljci je bilo v letu 2023 zbranih preko 90 ton hrane v vrednosti, ki je preseгла vrednost 490.000 EUR; 60% hrane je bilo iz dveh trgovin Hofer, 24% iz treh trgovin Špar in 17% iz ene trgovine Mercator. Donirana hrana iz trgovine Lidl in iz ostalih virov – tržnica, je ocenjena na skupaj 90.000 EUR.

Hrana je bila razdeljena okoli 400 občanom z družinskimi člani tedensko. V primerjavi z letom prej je bilo v letu 2023 med prejemnike razdeljene več hrane.

MESTNA OBČINA VELENJE

Ker je projekt Donirana hrana med občankami in občani MO Velenje dobro sprejet, ga bodo prostovoljci velenjskih organizacij izvajali tudi v prihodnje.

Društvo Sožitje Velenje (Medobčinsko društvo za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju)

Osnovni namen društva je vključevanje oseb z motnjami v duševnem razvoju (OMDR) - od najmlajših do oseb v zrelih letih in njihovih družin - v družbeno življenje oziroma pomoč pri zadovoljevanju splošnih človeških potreb in želja, kot so: potrebe po druženju, potrebe po rekreativni in rehabilitacijski dejavnosti, potrebe po izobraževanju, želje po športni dejavnosti, ogledi in obiski kulturnih in športnih aktivnosti, pomoč pri premagovanju ovir in izključenosti.

V društvo je vključenih 240 članov, od tega 79 OMDR in 18 prostovoljcev. Uporabniki programov društva so osebe z motnjami v duševnem razvoju (OMDR) ter njihovi starši oz. skrbniki. Njihovi programi so organizirani pretežno skupinsko; udeležujejo se jih OMDR in njihovi starši oz. skrbniki ob pomoči spremljevalcev. Individualno se izvaja program terapije s konji ter hidroterapija za osebe na vozičkih. Programi se izvajajo po sklopih, nekateri so namenjeni izključno OMDR (športna, kulturna, rehabilitacijska), nekateri pa celotnim družinam (izobraževalna, društvena, rekreativna). Način dela temelji izključno na prostovoljstvu. Delo društva, izvedbo programskih aktivnosti vodijo člani društva prostovoljno, v pomoč in potrebo v posameznih programih (vikend seminar, plavanje, državni programi) pa so prostovoljci spremljevalci. Obseg dela izvajalcev spremljajo, v letu 2023 je bilo opravljenih 1606 prostovoljnih ur dela, to je članov društva, prostovoljcev, spremljevalcev.

V letu 2023 so izvajali naslednje programe in aktivnosti:

Program za usposabljanje in razbremenjevanje družin

Program so izvedli v obliki vikend seminarja v trajanju 4 dni od 12.5.2023 do 15.5.2023 v Ankaranu. Programa se je udeležilo 78 oseb (OMDR in družine) in 5 prostovoljcev spremljevalcev. Program je zajemal izobraževalni del za starše oz. skrbnike in rekreativno družabni del za vse udeležence.

Program rehabilitacije (hidroterapija in terapija s konji)

Hidroterapija je potekala v Zdravilišču Laško in Termah Topolšica. Terapija s konji se je izvajala v Konjeniško - terapevtskem zavodu.

V Thermani Laško je bilo udeleženih 8 gibalno oviranih oseb s spremljevalci, skupaj 46 aktivnosti. Program so vodili 3 prostovoljci. Aktivnosti so potekale november in december 2023.

V Termah Topolšica se je hidroterapije udeležilo 38 oseb s spremljevalci, skupaj 140 hidroterapij. V programu so sodelovali 3 prostovoljci. Hidroterapije so potekale v sedmih mesecih leta 2023.

Terapije s konji se je udeležilo 10 OMDR, skupaj 53 terapij. Terapije so se izvajale od aprila do decembra 2023. Program sta spremljala 2 prostovoljca.

Rekreativna dejavnost (bowling, pikado)

Bowling se je odvijal v Velenju vsak zadnji petek v mesecu (razen julij in avgust).

Aktivnosti se je udeležilo 46 oseb, skupaj 217 zabeleženih obiskov. Program sta vodili 2 prostovoljki, udeleženci so OMDR in družine.

Športna dejavnost

Športna dejavnost se je izvajala v sodelovanju s Plavalnim klubom Velenje. V skupino »Delfinčki« je vključenih 18 članov društva s statusom OMDR. Treninki plavanja potekajo 3x tedensko, 11 mesecev na leto. V letu 2023 je bilo izvedenih vrsto tekmovanj (14) tako v slovenskem kot v mednarodnem okolju (Lignano, Split, Velenje, Sarajevo, Zadar, Brestanica, Brno, Zagreb, državno prvenstvo SLO, Rab, St.Veit, Reka, Zagreb, precej odmevne in uspešne poletne igre specialne olimpijade Berlin.) OMDR so trenirali in spremljali na tekmovanjih 3 trenerji in 6 prostovoljcev.

Kulturne dejavnosti

V okviru te dejavnosti je bil organiziran obisk kina, ki je posebej zaželen pri OMDR. OMDR so se udeležili predstave v decembru v Velenju. Predstave se je udeležilo 15 oseb in 3 spremljevalci; v marcu je bilo organizirano glasbeno druženje učencev CVIU, OMDR Sožitja Gornje Savinjske doline in Sožitja Velenje, ki se ga je udeležilo 13 oseb.

Samopomoč (obiski družin na domu)

V društvu organizirajo obiske na domu članov OMDR, ki niso vključeni v nobeno institucionalno obliko. Obiske so izvedli v juliju in avgustu 2023 pri 13 osebah in izročili majhna darila. Obiske sta izvedli dve prostovoljki.

MESTNA OBČINA VELENJE

Izobraževanje

Izvedli so izobraževanja z naslednjimi temami:

- Zakonodaja
- Podpora družini

Izobraževanja so potekala v okviru programa za usposabljanje in razbremenjevanje družin. Udeležilo se ga je 39 oseb (starši).

V okviru društvene dejavnosti so oktobra organizirali ekskurzijo na Gorenjsko z izobraževalnim delom - obiskom Čebelarskega muzeja v Radovljici, Prešernove hiše v Vrbi, Brezje.

Udeležilo se ga je 53 OMDR in staršev.

Društvena dejavnost (društvena srečanja, ekskurzija..)

Društvena dejavnost je obsegala;

- 7. 10. 2023 so izvedli ekskurzijo na Gorenjsko

Ekskurzije se je udeležilo 53 članov društva od tega dve spremljevalki.

- 6. 12. 2023 so organizirali tradicionalno srečanje družin v Kolodvorski restavraciji. Srečanje je namenjeno izmenjavi mnenj in skromni obdaritvi OMDR (Miklavž). Srečanja se je udeležilo 117 članov društva od tega 4 prostovoljci.
- 22. 12. 2023 so organizirali ogled Arberetuma Volčji potok, ki se ga je udeležilo 40 članov društva, od tega 5 spremljevalcev prostovoljcev.

Člani društva se udeležujejo tudi programov Zveze Sožitje Slovenije in sicer programov vseživljenjskega učenja, namenjenih »otrokom« OMDR starejšim od 18 let ob spremstvu spremljevalcev, ki jih zagotovi Društvo Sožitje Velenje in programov za celotne družine.

Učinki programskih aktivnosti pozitivno vplivajo na izboljšanje komunikacije med OMDR, vplivajo na izboljšanje fizičnih sposobnosti ter izboljšujejo kakovost življenja OMDR kot tudi njihovih staršev oz. skrbnikov.

Društvo za razvoj človeških virov in socialnih programov NOVUS

V društvu so v drugi polovici leta 2023 v MO Velenje izpeljali pilotni projekt Digitalna avantura »DiGiA«, v sodelovanju z učenci z lažjo obliko motnje v duševnem razvoju v sodelovanju s Centrom za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje, Velenje (CVIU Velenje). Ta projekt je bil del prizadevanj za krepitev digitalnih kompetenc otrok in mladih ter spodbujanje naravoslovnih in tehniških poklicev in financiran s strani Ministrstva za digitalno preobrazbo. Njihov cilj je bil omogočiti digitalno usposabljanje otrokom in mladim, starih od 6 do 29 let. Aktivnosti so bile zasnovane tako, da so aktivno obsegale različna digitalna sklopna področja, kot so Informacijska in podatkovna pismenost, komunikacija in sodelovanje, ustvarjanje digitalnih vsebin, varnost ter reševanje problemov in načrtovanje kariere. Aktivnosti so bile pilotno naravnane in prilagodljive glede na zmožnosti posameznika, t.j. individualizirano učenje, interaktivnost, samostojnosti in samozavest. Ko se naučijo uporabljati digitalna orodja in tehnologije, lahko postanejo bolj samostojni pri izvajanju nalog, kar lahko poveča njihovo samozavest in občutek dosežka. Poleg tega lahko pridobivanje novih digitalnih veščin odpre nove možnosti za njihovo socialno vključenost in participacijo v sodobni družbi.

Ta projekt ni prinesel le koristi udeležencem, ampak je imel tudi pozitivne učinke na MO Velenje, predvsem z vidika dodatnih aktivnosti in priložnosti. S tem, ko so omogočili pridobivanje osnovnih digitalnih veščin in znanj njihovim učencem, so hkrati kreirali bolj spretno, usposobljeno in digitalno pismeno generacijo s priložnostjo za vse, ne glede na zdravstvene ovire in zmožnosti, kar lahko pozitivno vpliva na dodano vrednost in prepoznavnost centra, mladim ter invalidom prijaznega mesta.

V okviru JR DDK 2023 »Dig-IT! – Digitalne večine za odrasle« so uporabnikom Varstveno delovnega centra Saša (VDC) v vseh treh enotah, omogočili brezplačne delavnice osnovne informacijske in podatkovne digitalne pismenosti, varne uporabe spleta in jih seznanili z varnimi načini komuniciranja in sodelovanja z uporabo digitalnih tehnologij. Naučili so jih tudi uporabe nacionalnih aplikacij e-uprave, e-zdravja in e-naročanja, za lažjo in samostojnejšo uporabo digitalnih rešitev, ki jim omogočajo elektronsko upravljanje in dostop do zdravstvenih storitev in dostop do storitev in interakcijo z organi javne uprave.

V sklopu aktivnosti **Centra za družine Harmonije** so za osebe s posebnimi potrebami izvedli 21 delavnic, katerih se je v povprečju udeležilo 7 uporabnikov. Nekatere delavnice so bile usmerjene v spoznavanju računalniške programske opreme (Word, Excel) in telefonskih aplikacij, na drugih so se pogovarjali o družini in odnosih, na tretjih pa govorili o čustvih. Na delavnicah so kvalitetno preživeli prosti čas in se bolje spoznali.

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje

Društvo je samostojna, neprofitna, invalidska organizacija s statusom društva, ki deluje v javnem interesu ter si prizadeva za enakopraven položaj in pravice gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom.

31. 3. 2023 je društvo obeležilo 60. let svojega delovanja. Ob tem so pripravili slavnostni občni zbor, izdali obsežen bilten. Odločili so se prevzeti organizacijo Mednarodnega dneva gluhih, ki je za osebe z okvaro sluha največji praznik. Hkrati pa priložnost, da se širšo javnost opozori na nevidno invalidnost- gluhoto, na njihovo kulturo in predvsem težave s katerimi se soočajo v vsakdanjem življenju. Aktivnosti so potekale v tednu med 25. 9. in 30. 9. 2023, ko so mednarodni teden gluhih zaključili s slavnostno akademijo.

Izredno ponosni so, da je tudi MO Velenje prepoznala dobro delo in prizadevanja društva in jim ob občinskem prazniku podelila priznanje, grb MO Velenje.

Društvo je za člane na nek način njihov drugi dom. Omogoča jim razvijanje pozitivne identitete, ustvarjanje specifične kulture gluhih, uporabo svojega jezika, svoje socialno okolje in lažjo integracijo.

Gluhota je nevidna invalidnost, saj jo okolica zazna šele ob komunikaciji s posameznikom, ki je zelo otežena. Zaradi okvare sluha imajo največ težav pri sporazumevanju in komunikaciji z okoljem, v katerem živijo, se izobražujejo, delajo in preživljajo prosti čas. Komunikacijske ovire, nezmožnost interakcije z okoljem zaradi okvare in popolne izgube sluha so vzrok različnih oblik socialne izključenosti.

Osebe z okvaro sluha so zato pogosto izrinjene iz družbenega dogajanja, socialni stiki pa so osiromašeni. To pri njih povzroča osamljenost, občutke izolacije in nagibanje k umiku v svoj svet – v svet tišine.

Temeljni cilj združevanja oseb z okvaro sluha je ustvarjanje možnosti za enakopravno in čim bolj popolno vključevanje v življenjsko, delovno okolje in družabno življenje ter posredovanje pravih in pravočasnih informacij s področja zakonodaje, izobraževanja, pravic in dolžnosti.

V društvu se za gluhe, naglušne, gluhoslepe in osebe s polževim vsadkom izvajajo posebni socialni programi in ostali projekti, ki jih uporabniki soustvarjajo in so odsev njihovih posebnih potreb. Z njimi izpolnjujemo zastavljene cilje in poslanstvo društva. Vsebinsko programi zagotavljajo varovanje pravic, socialni razvoj, vplivajo na razvoj medčloveških odnosov in na kakovost življenja posameznika, njihovih družin, njihovega dostojanstva in neodvisnega življenja. Zato so ti programi dopolnitev storitvam javnih služb in minimalni državni skrbi in jo velikokrat tudi nadomeščajo na številnih področjih življenja in dela.

Z njihovim izvajanjem opozarjajo državne institucije na posledice gluhot: na okrnjeno dostopnost do informacij, slabo socialno varnost in težave v rednem izobraževanju, zaposlovanju ter vključevanju v življenjski prostor.

V letu 2023 so izvajali štiri posebne socialne programe, v okviru katerih so izvedli številne aktivnosti.

1. Usposabljanje za aktivno življenje in delo in preprečevanje socialne izključenosti gluhih, naglušnih in gluhoslepih

Namen programa je večja socialna vključenost, zagotovljene enake možnosti, uresničevanje demokratičnih načel in uveljavljanje človekovih pravic oseb z izgubo sluha, z namenom zaposljevanja vrzeli v javni mreži, ki osebam z izgubo sluha ne zagotavlja doseganja zadovoljive ravni psihosocialnega funkcioniranja in enakopravnega vključevanja v socialno okolje.

Cilji programa so:

- uspešno premagovanje komunikacijskih ovir,
- boljša informiranost oseb z izgubo sluha o njihovih pravicah in dolžnostih ter njihovo uresničevanje;
- manjša osebna, socialna in psihična izolacija,
- opolnomočenje uporabnikov,
- izboljšana kakovost življenja in zmanjšana socialna izključenost,
- pravočasno prepoznavanje in pomoč pri reševanju težav uporabnikov,
- boljša povezanost z ustreznimi javno mrežo,
- izoblikovana pozitivna stališča do sebe in družbe,
- zmanjšana brezposelnost in večja vključenost v programe APZ,
- aktivno sodelovanje v programu, druženje s sebi enakimi.

Zaradi obsežnosti vsebine je program razdeljen na 2 sklopa.

1.sklop: Usposabljanje za aktivno življenje in delo gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom

V okviru programa so izvedli številne aktivnosti. V okviru programa so uporabnikom, njihovim družinam in svojem nudili osebno pomoč pri soočanju s težavami, stiskami in pri reševanju nepredvidenih situacij. Uporabnike programa

so seznanjali z novostmi na področju zakonodaje in ostalih življenjskih področjih. Večkrat so nudili spremstvo in pomoč pri urejanju zadev in pri premagovanju komunikacijskih ovir. Izvajali so:

- individualno strokovno pomoč uporabnikom, opolnomočenje
- pomoč in svetovanje na področju funkcionalne pismenosti (izpolnjevanje obrazcev: kom. dodatek, tp, to; vlog, razlaga uradnih dopisov, odločb)
- svetovanje za preprečevanje soc. izključenosti, pomoč pri vključevanju v socialno okolje
- svetovanje in informiranje s področja zakonodaje (pomoč pri uveljavljanju in razlagi pravic, obveznosti)
- pogovori, svetovanje preko družabnih omrežij (zoom, skype), telefona (video klic), računalnika
- blaženje psihosocialnih posledic okvare sluha in ustvarjanje enakih možnosti
- pomoč pri reševanju stisk, težav, zasvojenosti (pomoč ob pojavu težav, ki se pojavijo kot posledica izgube sluha: osamljenost, občutki odrinjenosti, nerazumevanje povedanega, zapiranje vase)
- obiski na domu, osebna asistenca
- spremstvo pri urejanju zadev, zagovorništvo pri uveljavljanju pravic
- odkrivanje in evidentiranje oseb z okvaro sluha
- informiranje o možnostih, novostih s področja zakonodaje, pravic
- svetovanje in pomoč pri pridobitvi in uporabi slušnih aparatov, polžkovih vsadkih, tehničnih pripomočkov.

2.sklop: Medgeneracijsko stičišče oseb z okvaro sluha

V okviru sklopa so skrbeli za preprečevanje socialne izključenosti, osamljenosti. Preko srečanj oseb z različnimi okvarami sluha in iz različnih starostnih skupin so omogočali večjo vključenost in prispevali k boljšemu psihičnemu počutju. Z organizacijo predavanj iz različnih življenjskih tematik so jim ponudili informacije, do katerih težje dostopajo in jim približali teme, ki jih zanimajo in jim bodo v pomoč v vsakdanjih situacijah. Potekala so tedenska družabna srečanja, srečanja naglušne skupine za samopomoč in samopomočne skupine oseb s polževim vsadkom. Seznanjali in osveščali so starše in svojce o problematiki gluhoti, naglušnosti, gluhoslepote, polževem vsadku. Izvedli so:

- pogovorne urice s psihoterapevko (skupinsko in posamezno),
- potopisno predavanje,
- predavanje o komunikaciji v družini in osnove pametnega telefona,
- predavanje Kaj nam prinaša leto 2023 iz astrološkega vidika,
- tehnike sproščanja,
- predavanje: Kako okrepiti imunski sistem,
- rastline čarovništva,
- predavanje dr. patra karla gržana o zdravilni moči smeha,
- strokovna ekskurzija na primorsko,
- srečanje društev štajerske regije v slovenski bistrici,
- obiski članov v domu starejših Topolšica,
- predavanje Kako najti notranji mir,
- spletne prevare in
- družabno srečanje ob zaključku leta.

2. Informativna dejavnost

Namen programa je uporabnikom omogočiti dostopnost do ažurnih informacij v njim razumljivem znakovnem jeziku in z uporabo ustreznih tehničnih pripomočkov.

Cilji programa so:

- zagotovljena ustrezna in pravočasna informiranost oseb z izgubo sluha;
- manjša diskriminacija in več enakih možnosti;
- boljše informiranost o aktualnem dogajanju in višja splošna razgledanost;
- boljše razvit in bogatejši besedni zaklad in večja sposobnost pisnega izražanja;
- večja sposobnost samostojne uporabe sodobnih informacijskih tehnologij (internet, elektronska pošta, spletna kamera, itd.).

Zaradi komunikacijske oviranosti, nerazumljenih tujk in vsebine, so osebe z okvaro sluha v neenakopravnem položaju v primerjavi s slišječimi. Program je zajemal navezovanje stikov in sodelovanje z različnimi institucijami in lokalno skupnostjo. Uporabnike in širšo javnost so redno obveščali o aktivnostih v društvu, problematiki okvare sluha, pravicah in posebnih potrebah oseb z okvaro sluha in tehničnih pripomočkov. Člane so obveščali o dejavnostih društva in njihovih pravicah preko obvestil na oglasni deski v društvu, pošte, elektronske pošte, sms

sporočil, družabnega omrežja Facebook, spletne strani društva, javnih medijev (lokalna televizija), preko časopisnih člankov v lokalnem časopisu Naš čas, Savinjske novice in revije Iz sveta tišine, na sestankih in na predavanjih. Program je zajemal tudi sodelovanje pri oblikovanju prispevkov za časopis Iz sveta tišine. V sklopu tega programa so se izvajale naslednje aktivnosti:

- sestanki upravnega in nadzornega odbora, inventurne komisije, občni zbor članov,
- predstavitev društva na stojnici Velenje mesto zdravja,
- predstavitev problematike okvare sluha v vrtcu Rečica,
- gostovanje v oddaji dobro jutro na VTV,
- predavanje o problematiki okvare sluha na zavodu Socio,
- predavanje o problematiki na Društvu upokojencev Šoštanj,
- srečanje z evropsko poslanko Ireno Jovevo,
- dogodki v okviru Mednarodnega dneva gluhih: dan odprtih vrat in okrogla miza o problematiki okvare sluha,
- predavanje o problematiki okvare sluha v Medgen borzi na Rečici.

3. Kultura gluhih

Kultura gluhih se kaže z močno identiteto oseb z okvaro sluha. Je oblika izražanja kulturne identitete z uporabo znakovnega jezika in se usmerja v gledališče, ples, filmsko in foto ustvarjalnost. Namen programa je omogočiti članom možnost kulturnega izražanja in udejstvovanja na kulturnih prireditvah, razvijanje talenta in boljše prepoznavnost kulture gluhih v družbi. Program jim nudi pridobivanje pozitivnih izkušenj, ki so motivacija za nadaljnje udejstvovanje.

Cilji programa:

- Ustvarjanje in izvedba kulturnih vsebin s strani oseb z izgubo sluha (gledališke predstave, filmi, likovne, foto razstave);
- širše priznana in podprta kulturna in jezikovna identiteta gluhih,
- prepoznavnost gluhotе in uveljavitev gluhih v širši družbi,
- boljša samopodoba gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb z polževim vsadkom,
- sodelovanje z javnimi in drugimi institucijami in organizacijami na kulturnem področju,
- seznanjenost slišočih z znakovnim jezikom, družinskih članov z znakovnim jezikom in kulturo gluhih.

Kultura je področje, kjer se lahko osebe z okvaro sluha udeležujejo, popestrijo dogajanje in pokažejo svoje izrazne sposobnosti. Druženje s sebi enakimi, pridobivanje informacij in izmenjava izkušenj so za osebe z okvaro sluha izrednega pomena, saj so sproščeni in se počutijo upoštevane. Zaradi komunikacijskih ovir gluhe in naglušne osebe ne morejo sodelovati z ostalimi amaterskimi gledališkimi skupinami in se vključevati v druge aktivnosti s področja kulture. Program je obsegal vključevanje v kulturne aktivnosti, pripravo gledaliških predstav, deklamacij, obeleževanje pomembnih kulturnih in ostalih dogodkov, razne ustvarjalne delavnice in predavanja. Program je zajemal tudi kulturne in strokovne ekskurzije po Sloveniji. Veliko pozornosti so v letu 2023 namenjali organizaciji aktivnosti v zvezi z Mednarodnim tednom gluhih.

V okviru programa so izvedli naslednje aktivnosti:

- delavnice, kjer se ustvarja z glino,
- ogled Muzeja usnjarstva v Šoštanju,
- prireditev ob dnevu žena,
- velikonočna ustvarjalna delavnica,
- dogodki v okviru Mednarodnega dneva gluhih: otvoritev razstave ročnih del članov in osrednja prireditev ob mednarodnem dnevu gluhih,
- ikebane,
- voščilnice,
- ogled božičnega Vojnika in
- obdaritev otrok.

4. Rekreacija in šport

Športno rekreativna aktivnost je za uporabnike programa veliko večjega pomena kot pri slišēci populaciji. Dobri športni rezultati in primerna fizična kondicija krepijo samozavest posameznika in skupine. Šport zadovoljuje potrebo po igri, razvedrilu, sprostitvi in gibanju s ciljem optimalnega razvoja psihofizičnih lastnosti, ohranjanja in izboljšanja zdravja, zviševanja delovne storilnosti, prevzganja delovnih navad ter ne nazadnje nudi invalidnim osebam prijetno, predvsem koristno izrabo prostega časa.

MESTNA OBČINA VELENJE

Namen programa je zadovoljiti potrebo in željo po druženju s sebi enakimi senzornimi invalidi. Šport je pomembna oblika medsebojnega druženja, preko njega se lažje povezujejo s sliščečo populacijo. Uporabnik vpliva na utrjevanje osebnosti, razvija osebno iniciativo in vztrajnost.

Cilji programa so:

- večja socializacija in integracija uporabnikov,
- ohranjanje in izboljšanje psihofizičnih sposobnosti in zdravja posameznika,
- tekmovalnost, razvedrilo, druženje, igra,
- aktivno in koristno preživljanje prostega časa,
- priprava posameznikov za vključitev v tekmovalne športe.

Rekreacija in šport sta ena izmed glavnih oblik preživljanja družabnega življenja oseb z okvaro sluha v prostem času. Sta edino področje, kjer lahko gluhi, naglušni, gluhoslepi in osebe s polževim vsadkom skoraj enakovredno merijo svoje moči s slišječimi vrstniki. Program je zajemal različne športne panoge, krepitev psihofizične kondicije, sodelovanje članov na državnih prvenstvih in prijateljskih srečanjih (tradicionalni ribolov), meddruštvena tekmovanja. Veliko pozornosti namenjajo rekreaciji in druženju v naravi zato so organizirali več pohodov. Potekala je tudi skupinska vodena vadba, rekreacija. Preko vseh teh aktivnosti je uporabnikom bilo omogočeno medsebojno druženje s sebi enakimi. Program je zajemal naslednje aktivnosti:

- udeležba na DP v veleslalomu invalidov,
- smučanje v Klippitztorlu,
- rekreacija v OŠ Šmartno ob Paki,
- vodena vadba v ŠD t.e.a.m. v Mozirju,
- udeležba na ribiškem turnirju v Konjicah, Mariboru, Ljubljani,
- pohod po Menini planini,
- DP v ribolovu,
- organizatorji DP v balinanju – posamezno,
- test hoje okrog Škalskega jezera in
- testiranje telesne pripravljenosti.

Festival Velenje in Galerija Velenje

Festival Velenje in Galerija Velenje sta v letu 2023 v sklopu programa za izboljšanje življenja invalidov in oseb s posebnimi potrebami v MO Velenje omogočila:

- sodelovanje z Univerzo za III. življenjsko obdobje Velenje, Ljudsko univerzo Velenje, Centrom za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje, Varstveno delovnim centrom Saša, Domom za varstvo odraslih Velenje ter drugimi društvi pri različnih kulturnih dogodkih;
- motorično oviranim osebam dostop do vseh dvoran in blagajne za nakup vstopnic s pomočjo dvigala in klančin;
- motorično oviranim osebam na invalidskih vozičkih ali na vozilih za invalide brezplačen vstop na prireditve v organizaciji Festivala Velenje (tudi Pikin festival);
- slušna zanka za naglušne osebe v veliki in mali dvorani Doma kulture Velenje na vseh prireditvah, ki so bile ozvočene;
- prisotnost tolmača za gluhe in naglušne na občinskih proslavah (zagotavlja MOV) in nekaterih drugih dogodkih;
- informacijsko tablo na objektu Doma kulture Velenje za slepe in slabovidne;
- defibrilator v avli/garderobi velike dvorane Doma kulture Velenje, redno izobraževanje zaposlenih;
- možnost brezplačnega najema stojnice na sejmih v organizaciji Festivala Velenje (Praznični, Pomladni sejem) za CVIU – Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje in VDC Saša;
- izvajanje prilagojenega vodenja za osebe s posebnimi potrebami v Galeriji Velenje;
- možnost izvedbe prilagojenih delavnic v Galeriji Velenje za otroke iz CVIU v sklopu ponudbe kulturne vzgoje;
- pomoč osebja invalidnim osebam pri obisku Galerije Velenje;
- V Galeriji izvajamo program z naslovom Začutimo umetnost. Program je namenjen obiskovalcem s posebnimi potrebami in obsega voden ogled aktualne razstave in ustvarjalno delavnico.
- V letu 2023 sta se programa udeležili 2 skupini otrok s posebnimi potrebami iz CVIU.
- V Galeriji Velenje izvajajo prilagojena vodenja za osebe s posebnimi potrebami.
- V letu 2023 so izvedli dve vodstvi (CVIU in Društvo za osteoporozo).

MESTNA OBČINA VELENJE

Predlogi za izboljšanje življenja invalidov v letih 2024-2025:

- izobraževanje zaposlenih za delo z osebami s posebnimi potrebami,
- izobraževanje Pik pomočnic na Pikinem festivalu za delo z osebami s posebnimi potrebami – redna naloga, ki se izvaja,
- spremstvo do sedeža v dvorani in zagotavljanje primerne prostora v dvorani za motorično ovirane osebe – redna naloga, ki se izvaja,
- zagotavljanje prostora za počitek za starejše in bolne osebe – se zagotavlja,
- na spletni strani Festivala Velenje dodati stran za slepe in slabovidne,
- soorganizacija dogodkov v sklopu Medgeneracijskega festivala: priprava interaktivnih delavnic na zunanjih površinah, obiski kino in drugih predstav, predavanj,
- pri prenovi zunanje ploščadi namestiti taktilne talne oznake do vhoda v veliko dvorano Doma kulture Velenje za slepe in slabovidne.

Muzej Velenje

V Muzeju Velenje izvajajo naslednje aktivnosti:

- Vodnik in informacije o muzeju in dostopu v lahkem branju – v obliki priročnika ob vstopu v muzej in na spletni strani.
- Občasna razstava Igre moje mladosti je opremljena s tipnimi igrami in igračkami.
- Sedem sodelavcev invalidov: 3 redno zaposleni, 2 vključena v programe javnega dela, 1 projekt socialna aktivacija Novus, 1 zaposlitvena rehabilitacija Racio Celje.
- Prost vstop za invalide in njihove spremljevalce (Muzej Velenje se je leta 2017 pridružil projektu Evropska kartica ugodnosti za invalide; vsem skupinam invalidov (razen skupinam delovnih invalidov) in njihovim spremljevalcem ob predložitvi Evropske kartice ugodnosti za invalide omogočamo brezplačen ogled muzejskih in galerijskih razstav; po dogovoru in v skladu z razpoložljivimi možnostmi nudimo tudi asistenco pri ogledu).
- Po predhodni najavi vodenje v znakovnem jeziku.
- Prilagojena vodenja za osebe z motnjami v duševnem razvoju.
- Pri postavljanju novih razstav upoštevajo priporočene višine postavljenih panojev in vitrin, kontraste, primerne pisave in osvetljava ter druga priporočila za omogočanje dostopnosti kulturne dediščine ljudem z omejitvami.
- Vodnik po muzeju v Braillovi pisavi.
- Slepim in slabovidnim so na voljo muzejski predmeti oziroma replike muzejskih predmetov, namenjeni tipanju (afriška maska in stolček, mastodontova kost in zob, sončna ura, ščit, samokolnica, kip Josipa Broza Tita, tipni tloris, ki prikazuje razvoj Velenja, tipni tloris arhitekturnega razvoja Velenjskega gradu).
- Pri vhodih v grajsko stavbo in v vse stalne postavitve Muzeja Velenje na Velenjskem gradu so nameščeni napisi v slabovidnim prilagojeni pisavi in v brajlici.
- Predstavitve muzejskih razstav s kratkimi filmi, opremljenimi z zvokom in s podnapisi.
- Premične klančine za premagovanje arhitekturnih ovir.
- Prenovljena spletna stran prilagojena za slepe in slabovidne.
- Redna udeležba zaposlenih na izobraževanjih in usposabljanjih za delo z obiskovalci z omejitvami.
- Muzej usnjarstva na Slovenskem v Šoštanju v celoti dostopen za invalide na invalidskih vozičkih.
- Hiša mineralov v celoti dostopna za invalide na invalidskih vozičkih.
- Spominski center 1991 je za invalide na invalidskih vozičkih dostopen po predhodnem dogovoru.
- Park državnosti je dostopen za invalide na invalidskih vozičkih.
- Na Velenjskem gradu dodane nove stopniščne ograje za lažje dostope do muzejskih zbirk.

Dom za varstvo odraslih Velenje

Dom za varstvo odraslih Velenje je socialnovarstveni zavod, ki že vse od leta 1976 skrbi za primerno oskrbo in kvalitetno preživljanje časa starostnikov in invalidov.

V letu 2023 je DVO Velenje zaradi dotrajanosti obstoječe zgradbe in v skrbi za zagotavljanje kar najbolj primerne bivanjskega okolja za stanovalce nadaljeval s projektom rekonstrukcije, ki je zahteval začasno preselitev in namestitve stanovalcev v prostore Term Topolšica (2. in 3. nadstropje Hotela Vesna in prostore wellness-a Zala). V Velenju pa je v tem času zrasel nov dom, grajen po vseh smernicah pete generacije. Dostop do same stavbe je urejen s klančino, ki je sedaj položnejša in zato bolj prijazna invalidom ter vsem starostnikom. Če so se v preteklosti srečevali s težavo zaradi pomanjkanja parkirnih prostorov ob domu, bo povečano število parkirnih mest (zagotovljen

MESTNA OBČINA VELENJE

bo tudi parkirni prostor za invalide) tako stanovalcem kot obiskovalcem olajšalo dostop. Nova pridobitev je tudi krožna intervencijska pot, namenjena izključno reševalnim vozilom.

V novem domu je 51 enoposteljnih in 70 dvoposteljnih sob ter dodatnih 8 enoposteljnih sob, namenjenih izolacijam. V domu so štiri dvigala, hodniki so širši in opremljeni z držali, prav tako so širši podboji vrat, ki omogočijo lažji prehod osebam, ki uporabljajo za gibanje medicinske pripomočke. Nova zasnova doma omogoča dokončno vpeljavo koncepta Kulture usklajenih odnosov po sistemu gospodinjstkih skupnosti, ki stremi k vzpostavljanju vzdušja domačnosti in »živosti« skupnega prostora družjenja – vsaka enota ima velik skupni prostor s kuhinjo in jedilnico. Sobe so opremljene z lastno kopalnico in sanitarijami, oboje prilagojeno invalidom (nastavki za wc školjko, držala na steni, tuši brez kadi).

Ker zaznavajo vse večjo potrebo po namestitvah oseb, obolelih z demenco, je še kako dobrodošlo, da nova stavba predvideva povečano kapaciteto na štirih enotah. Vsaka enota sprejme 12 stanovalcev in se ponaša z izhodom na večji balkon oz. na ograjeno zelenico, ki bo osebam, ki potrebujejo osebno spremljanje in nadzor, zagotavljala prosto gibanje tudi na svežem zraku.

Pri slabše slišočih stanovalcih opažajo, da se večjih prireditev in dogodkov včasih ne udeležijo, ker jih množični glasovi begajo in jih težko razumejo. Verjamejo, da bo po zaslugi opremljenosti skupnega prostora s slušno zanko, ki je prav tako nameščena v dveh dvoposteljnih sobah, njihova stiska manjša, bivanje pa prijetnejše. Tehnologija slušne zanke omogoča t. i. čiščenje oz. filtriranje zvoka, ki je zaradi odstranjenih motilcev (brnenja, odmeva, šumenja ...) lažje razumljiv in prijaznejši do slušnih aparatov.

Leto in pol na začasni lokaciji je na eni strani omogočalo, da bo bivanje stanovalcev v prihodnosti takšno, kot so si vedno želeli (po vseh najnovejših smernicah in standardih) in kot si ga stanovalci tudi zaslužijo, a je na drugi strani pomenilo okrnjene možnosti za izvajanje vseh želenih in planiranih aktivnosti. Ne glede na okoliščine pa vseskozi stremijo k temu, da iz dane situacije potegnejo le najboljše in iz tega, kar jim je na voljo, ustvarijo kar največ. Kljub nadomestni lokaciji ostajajo močno vpeti v samo lokalno skupnost, iz katere izhaja velika večina stanovalcev. Mreža sodelovanja z deležniki je široka in vedno so odprti za nova sodelovanja z namenom zagotavljanja socialne vključenosti stanovalcev.

Ker se zavedajo, da imajo ključno vlogo pri kvaliteti bivanja in zadovoljstvu z življenjem na sploh odnosi, vlagajo tudi v dvig osebnostnih, socialnih in delovnih kompetenc našega kadra (npr. izvedba 1. Internega strokovnega kongresa za zaposlene, stanovalce in sorodnike), da zna in zmore do invalidov in vseh naših uporabnikov pristopati na strokoven, empatičen in spoštljiv način.

Invalide in ostale stanovalce dnevno vključujejo v aktivnosti, prek katerih krepijo svoje sposobnosti, vzdržujejo fizično in mentalno kondicijo, skrbijo za redno čustveno higieno in medsebojno povezanost. Tako so v letu 2023 kljub nadomestni lokaciji stanovalce vključevali v:

- gibalno-športne aktivnosti: sprehodi, (skupinska) telovadba v naravi in v notranjih prostorih, rusko kegljanje, sedeča košarka, plesne vaje
- družabne in kulturne aktivnosti: prireditev ob kulturnem dnevu, pustovanje z obiskom kurentov, barvanje pirhov in blagoslov velikonočnih jedi, prireditev ob dnevu žena, obisk modne revije v organizaciji ŠCV Velenje, nastop na 11. medgeneracijskem festivalu »Velenje pleše«, obisk godbe UNI3 Velenje, obisk Pike Nogavičke v sklopu Pikinega festivala, nastop vokalne skupine Estrama, nastop citrark in pevskega zbora Lastovke, zabava z ansamblom Veseli veterani, nastop pevskega zbora Društva upokojencev Velenje, »Sprehod za spomin« ob svetovnem dnevu Alzheimerjeve bolezni, obisk evro poslanca Milana Brgleza, udeležba na proslavi v Kulturnem domu Velenje ob mednarodnem dnevu starejših, božična polnočnica z živimi jasicami, obisk dobrih mož v decembru, novoletni ples, družjenja s stanovalci DEOS Zimzelen...
- prijateljska srečanja: tedenska srečanja Prijateljskih skupin, obiski Rdečih noskov, koordinacija prostovoljstva, bralne urice z Bernardo Lukanc
- kreativne delavnice za spodbujanje čim daljše samostojnosti v življenjskih aktivnostih, vseživljenjsko učenje ter krepitev in ohranjanje lastnih sposobnosti in talentov, s poudarkom na upoštevanju želja in spretnosti stanovalcev
- mobilno in digitalno opismenjevanje: aktivno sodelovanje stanovalcev v projektu Mobilni heroji (Simbioza in LU Velenje, v sodelovanju z Ministrstvom za digitalno preobrazbo) in delavnicah Di-FIT (Društvo NOVUS)

MESTNA OBČINA VELENJE

Informiranje:

- sodelovanje in povezovanje z MO Velenje, ZD Velenje in Medobčinskim društvom invalidov Šaleška dolina in osveščanje uporabnikov z njihovimi pravicami,
- delovanje demenci prijazne točke,
- pomoč stanovalcem pri uveljavljanju pravic po Zakonu o invalidskem in pokojninskem zavarovanju (v letu 2023 so 27 stanovalcem urejali pravico do dodatka za pomoč in postrežbo in 1 stanovalki pravico do invalidnine).

Izvajali so storitve varovanja na daljavo v oskrbovanih stanovanjih, kamor sodijo tudi redna skupinska mesečna srečanja z najemniki in redni telefonski kontakti za namen premagovanja osamljenosti in opolnomočenje ter informiranje in pomoč pri zagotavljanju samostojnosti. V letu 2023 so zagotavljali storitev varovanja na daljavo v vseh 15 stanovanjih na lokaciji oskrbovanih stanovanj v Velenju, na naslovu Jenkova cesta 18, Velenje. Meseca septembra 2023 so prevzeli izvajanje storitve varovanja na daljavo tudi za dvanajst stanovanj na lokaciji Žarova 12, Velenje. S stanovalci oskrbovanih stanovanj na Žarovi so tako podpisali Dogovore o zagotavljanju storitve varovanja na daljavo, jim namestili naprave za priklic pomoči, jim razložili način delovanja, namen in obseg storitve ter v mesecu decembru izvedli prvo čajanko.

Izvajali so storitev pomoči na domu: DVO Velenje od 1. 4. 2021 nudi izvajanje storitve pomoči na domu v obliki socialne oskrbe na domu za vse tri občine UE Velenje (MO Velenje, občina Šoštanj in občina Šmartno ob Paki) ter občino Mislinja. Pomoč družini na domu je pomembna oblika pomoči v bivalnem okolju, ki bistveno prispeva h kvaliteti življenja najbolj ranljivih skupin prebivalstva – zlasti starejših in invalidnih oseb. Med upravičence storitve spadajo poleg invalidov po zakonu, invalidnih oseb s priznano pravico do tuje pomoči in nege za opravljanje večine življenjskih funkcij in starejših od 65 let tudi kronično ali dolgotrajno bolni, ki nimajo priznanega statusa invalida, pa so po oceni pristojnega CSD brez pomoči druge osebe nesposobni za samostojno življenje in hudo bolni otroci oz. otroci s težko motnjo v telesnem razvoju ter otroci s težko/najtežjo motnjo v duševnem razvoju, ki niso vključeni v organizirane oblike varstva.

Varstveno delovni center SAŠA

Varstveno delovni center SAŠA je regijski javni socialno varstveni zavod, ki izvaja storitev vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji, od leta 2020 dalje tudi storitev institucionalnega varstva odraslih oseb z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem in telesnem razvoju. Pokriva območje treh upravnih enot, Velenja, Žalca in Mozirja, skupaj pokriva 15 občin.

Osnovna dejavnost je izvajanje socialno varstvenih storitev:

Vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji:

- storitev poteka v dopoldanskem času od ponedeljka do petka;
- storitev se izvaja v enota OE Ježek Velenje, OE Maksi Žalec in OE Savinja Mozirje;

Institucionalno varstvo:

- storitev se izvaja 16 + 8 ur, kar pomeni, da so 8 ur uporabniki vključeni v storitev vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji, popoldne, ponoči in vikende in praznike pa bivajo v bivalnih enotah;
- storitev se izvaja v bivalnih enotah BE Sončnica Mozirje in BE Živa Velenje (od 01. 03. 2023);

Zdravstvena dejavnost (od 01. 01. 2021 so vpisani v register izvajalcev zdravstvene dejavnosti pri NIJZ; 25. 08. 2021 so dobili odločbo Ministrstva za zdravje št. 0140-93/2021/2 o opravljanju javne zdravstvene službe in 23. 11. 2021 so pridobili z odločbo Ministrstva za zdravje, št. 0140-93/2021/10 dovoljenje za opravljanje zdravstvene dejavnosti na primarnem nivoju);

- storitev se veže na institucionalno varstvo in poteka na bivalnih enotah;
- konec leta 2023 je na programu zdravstvene dejavnosti zaposlena stalna ekipa zdravstvenih delavcev, kar omogoča kakovostno opravljanje zdravstvenih

storitev.

Socialna vključenost invalidov (od 01. 07. 2022 so vpisani v register izvajalcev te storitve, a storitve še ne izvajajo.

Temeljne strokovne usmeritve v letu 2023 so bile:

- izvajanje strokovne socialne oskrbe, ki je temeljila na naslednjih ciljih:

MESTNA OBČINA VELENJE

- ohranjanje pridobljenih in širitev novih znanj in delovnih spretnosti ter uresničevanja lastnih idej in ustvarjalnosti kar so uporabniki krepili v delavnicah gline, lesa, papirja, volne, blaga in drugih delavnicah, kjer nastajajo izdelki, ki jih ponujamo lokalnemu okolju; zaslužek je pa namenjen nagradam uporabnikov in nadstandardnim dejavnostim (npr. letovanja),
- pridobivanje novih socialnih in delovnih navad,
- ohranjanju dobre psihofizične kondicije.

Bivalne enota Živa Velenje je vrata odprla od 1. 3. 2023 dalje, do konca leta pa so bile njene kapacitete polno zasedene z 12 uporabniki. Bivanje uporabnikov v bivalnih enotah temelji na vzpodbujanju samostojnosti, občutku samopotrditve in ohranjanju dobre kakovosti življenja. Nadaljujejo z vzpostavljanjem standarda kakovosti Eqalin. Pri tem imajo prednost potrebe uporabnikov, svojcev in zaposlenih, saj je sinergija vseh deležnikov ključ do uspeha vsake organizacije. Podpirajo in se veselijo sodelovanja z organizacijami v lokalnem okolju, z namenom zmanjšanja stigmatizacije oseb s posebnimi potrebami.

Društva Invalid Konovo

Uporabniki programa v društvu Invalid Konovo so gibalno ovirani, osebe z invalidnostjo, osamljeni starejši, mlajši invalidi, člani društva Invalid Konovo in pomoči potrebni krajanji MO Velenje.

Program in dejavnosti načrtujejo tako, da najbolj ustrezajo uporabnikom in njihovim pričakovanjem po zadovoljevanju osebnih potreb za ohranjanje in izboljševanje zdravja, socialni vključenosti, druženju in premagovanju osamljenosti. Najraje se uporabniki vključujejo v dejavnosti v njim bližjem, znanem in prijaznem okolju, to jim omogoča svet KS Konovo z vsemi prostori in športnimi objekti v domu KS Konovo in veliko moralno podporo.

Visoka udeležba uporabnikov v vseh dejavnostih, ki jih ponuja in organizira društvo jim daje potrditev, da so uspešni, da delajo dobro v prid invalida, da dopolnjujejo javno mrežo v korist različnih potreb, različno oviranih invalidov, starejših osamljenih uporabnikov in pomoči potrebnim.

Delo društva Invalid Konovo temelji na nesebičnem in angažiranem, delovnem prispevku prostovoljcev – invalidov članov društva.

Dejavnosti društva v programu :

- Pomoč invalid invalidu
- Usposabljanje ortopedsko gibalno oviranih invalidov za samostojno življenje
- Ustvarjalne delavnice
- Plavanje in vadba v vodi
- Šport in rekreacija
- Ohranjanje in izboljšanje zdravja invalidov in oseb z invalidnostjo v slovenskih zdraviliščih
- Športne igre Zveze Invalid
- Srečanje likovnih in kulturnih skupin invalidnih oseb
- Humanitarna dejavnost

Delo z uporabniki je potekalo individualno ali skupinsko po letnem planu in urniku in odvisno od želj in potreb uporabnikov.

V letu 2023 je bilo opravljeno 6803 ur dejavnosti in dela prostovoljcev za 506 uporabnikov. Te aktivnosti je organiziralo in izvedlo 46 prostovoljcev – invalidov.

Uporabniki so sodelovali pri fizioterapevtskih vajah, nordijski hoji, bili so deležni obiskov in različnih oblik pomoči, v rokodelskih delavnicah so ohranjali umske in ročne spretnosti, sodelovali so pri narodopisnih običajih, na strokovnih ekskurzijah so spoznavali znamenitosti dežele. Za ohranjanje gibljivosti in telesnih sposobnosti so se udeleževali programa plavanje v Topolšici in Biotermah Mala Nedelja. Svojo tekmovalnost pa so krepili z vadbo pikada, streljanja, kegljanja s kroglo na vrvice učenjem Cornhola, redno vadbo so uspešno nadgradili z uspešnimi nastopi na meddruštvenih ekipnih turnirjih. 92 uporabnikov je koristilo sedemdnevni subvencioniran program Ohranjanje in izboljšanje zdravja v slovenskih zdraviliščih.

Uporabniki so se udeležili celodnevne srečanja članov Zveze Invalid. V projektu Donirana hrana in Sibahe so prostovoljci dvakrat v tednu prevzeli in razdelili živila za 94 pomoči potrebnih krajanov MO Velenje.

V mesecu decembru so prostovoljci obiskali še poslednjič v letu najstarejše osamljene invalide in jim prinesli na dom nasmeh, prijazno besedo in skromno darilo, darila so bili deležni tudi najmlajši invalidi.

Vse dejavnosti izvedejo s subvencioniranjem programov s sredstvi ki jih pridobijo s prijavo na razpis Fiha, razpisov v MO Velenje, članarino članov, donacijami in prispevki uporabnikov.

Centru za socialno delo Savinjsko–Šaleška

Zaposleni pri Centru za socialno delo Savinjsko–Šaleška, v okviru svojih pristojnosti delujejo tudi na področju varstva oseb s posebnimi potrebami in v okviru zakonskih možnosti pomagamo pri uveljavljanju pravic s področja zaščite in varstva teh oseb, ki imajo različne oblike oviranosti.

Pravice invalidov po Zakonu o socialnem vključevanju invalidov

Od 1. 1. 2019 velja Zakon o socialnem vključevanju invalidov (Uradni list RS, št. 30/18, 196/21 – ZDOsk, 206/21 – ZDUPŠOP in 84/23 – ZDOsk-1, v nadaljevanju: ZSVI), ki je nadomestil Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (ZDVTPO). Osebe, ki so pridobile pravice po ZDVTPO, vse pravice ohranijo. ZSVI je razširil krog upravičencev.

Status invalida po ZSVI pridobijo polnoletne osebe z zmernimi, težjimi ali težkimi motnjami v duševnem razvoju; z avtističnimi motnjami, ki imajo tako hudo obliko neprilagojenega vedenja, da jim onemogoča samostojno življenje in pridobivanje sredstev za preživljanje; gluhoslepi z najmanj 50 odstotno izgubo sluha po Fowlerju in prvo do vključno peto kategorijo slepote in slabovidnosti; z zmerno do hudo možgansko poškodbo ali okvaro in najtežje gibalno ovirane osebe, ki se zaradi invalidnosti ne morejo same vključevati v družbo in si zagotavljati socialne varnosti.

Pogoj za pridobitev statusa invalida je, da je invalidnost nastala pred polnoletnostjo ali v primeru, če se oseba šola, najpozneje do dopolnjenega 26. leta starosti. Izjema so osebe z zmerno do hudo možgansko poškodbo ali okvaro, osebe z avtističnimi motnjami in gluhoslepe osebe, pri katerih invalidnost lahko nastane tudi pozneje, vendar pred prvo zaposlitvijo oziroma, če iz naslova zavarovanja ne pridobijo nobenih pravic. Poleg navedenega je pogoj za pridobitev statusa invalida, da je oseba državljan RS ali tujec s stalnim prebivališčem ali dovoljenjem za prebivanje v R Sloveniji (3. člen ZSVI).

Vlogo za pridobitev statusa invalida lahko vloži pri centru za socialno delo, ki je krajevno pristojen glede na stalno prebivališče invalida upravičenec, njegov zakoniti zastopnik ali skrbnik. Vlogi priloži zadnjo odločbo o usmerjanju, ki jo je izdal organ, pristojen za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, odločbo centra za socialno delo o priznani pravici do dodatka za nego otroka ali mnenje invalidske komisije Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

Če je iz odločbe ali mnenja nedvomno razvidno, da oseba izpolnjuje zgoraj navedene pogoje, center za socialno delo izda odločbo o priznanju statusa invalida po tem zakonu (4. člen ZSVI).

Peti člen ZSVI določa, da ima invalid pravico do nadomestila za invalidnost za pokrivanje osnovnih življenjskih stroškov, ki mu omogoča enakovredno življenje in prebivanje v skupnosti. Ne glede na premoženjsko stanje upravičenca do nadomestila je višina nadomestila enaka seštevku denarno socialne pomoči in varstvenega dodatka po zakonu, ki ureja socialno varstvene prejemke, ki velja za edino odraslo osebo v družini. Če invalid sklene delovno razmerje, se mu nadomestilo izplačuje v višini razlike med neto plačo in zneskom neto minimalne plače. Ko invalidu delovno razmerje iz kakršnega koli razloga preneha, ima znova pravico do nadomestila v polnem znesku.

Trenutna višina nadomestila znaša 712,77 eur, do 29.2.2024 pa je znašala 684,05 eur.

ZSVI še določa, da ima invalid, ki zaradi invalidnosti ne morejo samostojno opravljati večine ali vseh življenjskih potreb, poleg pravice do nadomestila, pravico do dodatka za pomoč in postrežbo, če nima pravice do dodatka za isti namen po drugih predpisih.

S 30. junijem 2022 so stopila v veljavo še določila o storitvah socialnem vključevanju invalidov v skupnost. Gre za storitve, ki jih bodo zagotavljali izvajalci storitev socialnega vključevanja v skupnosti z namenom enakovrednega in enakopravnega sobivanja invalidov in ne-invalidnih oseb v skupnosti. Storitve socialnega vključevanja so namenjene:

- usposabljanju za samostojno življenje,
- vseživljenjskemu učenju,
- prebivanju s podporo in
- ohranjanju socialne vključenosti starejših invalidov.

Trenutno v našem okolju ni izvajalca socialnega vključevanja v skupnosti.

Pravica do izbire družinskega pomočnika je bila definirana v Zakonu o socialnem varstvu in namenjena polnoletnim osebam invalidom s težko motnjo v duševnem razvoju in težko gibalno oviranim osebam, ki potrebujejo pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb. Vlogo upravičenci vložijo na centrih za socialno delo. Mnenje o tem ali gre za invalidno osebo in o ustreznosti izbranega družinskega pomočnika poda invalidska komisija Zavoda za

MESTNA OBČINA VELENJE

pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Center za socialno delo v odločbi o priznanju pravice do družinskega pomočnika odloči tudi o prispevku invalidne osebe in prispevku zavezancev oziroma države k plačilu ali doplačilu sredstev, ki jih država namenja za pravice družinskega pomočnika. S 1.1.2021 je breme financiranja pravic družinskega pomočnika prevzela država.

V letu 2023 je bilo v evidenci 7 upravičencev iz MO Velenje, ki so imeli pravico do družinskega pomočnika.

Od 1. 1. 2024 se izvaja pravica oskrbovalca družinskega člana po Zakonu o dolgotrajni oskrbi, zato so bili s 1.1.2024 vsi aktualni upravičenci do izbire družinskega pomočnika v skladu z določili Zakona o dolgotrajni oskrbi prevedeni v upravičence do oskrbovalca družinskega člana.

Pravice gluhih oseb do tolmačenja je opredeljena v Zakonu o uporabi slovenskega znakovnega jezika (Uradni list RS, št. 96/02, v nadaljevanju: ZUSZJ), ki določa pravico gluhih oseb do informiranja v njim prilagojenih tehnikah ter obseg in način uveljavljanja pravice do tolmača za znakovni jezik pri enakopravnem vključevanju gluhih oseb v življenjsko in delovno okolje ter vse oblike družabnega življenja ob enakih pravicah in pogojih ter z enakimi možnostmi, kot jih imajo osebe brez okvare sluha. Osebe, ki želijo uveljavljati zgoraj naštetе pravice, morajo na centru za socialno delo podati vlogo. Center nato na podlagi mnenja strokovne komisije izda odločbo, gluhi osebi pa se izda izkaznica in vavčerji za plačilo tolmačev. Vavčer je blanket, ki je opredeljen z vrednostjo 1 vavčer = 1 ura tolmačenja. Gluhi osebi po zakonu pripada 30 vavčerjev na leto oziroma 100 vavčerjev na leto, če ima oseba status dijaka ali študenta.

V letu 2023 je bilo evidenci centra 17 upravičencev iz Mestne občine Velenje, ki imajo pravice po ZUSZJ.

Osebna asistenca

Osebe z invalidnostjo lahko pri centru za socialno delo uveljavljajo pravico do osebne asistencе oziroma do komunikacijskega dodatka po Zakonu o osebni asistenci (Uradni list RS, št. 10/17, 31/18 in 172/2021), ki je začel veljati s 1. 1. 2019. Pravico do osebne asistencе in komunikacijskega dodatka ureja še Pravilnik o osebni asistenci. Obeta se sprememba zakonodaje na tem področju v povezavi s področjem dolgotrajne oskrbe.

Osebna asistenca je pomoč uporabniku pri vseh tistih opravilih in dejavnostih, ki jih uporabnik ne more izvajati sam zaradi vrste in stopnje invalidnosti, a jih vsakodnevno potrebuje doma in izven doma, da lahko živi neodvisno, aktivno in je enakopravno vključen v družbo. Pri izvajanju osebne asistencе mora imeti uporabnik nadzor nad organizacijo in oblikovanjem storitev osebne asistencе glede na lastne potrebe, zmožnosti, življenjske okoliščine, pogoje ter želje.

Do osebne asistencе je lahko upravičena oseba, ki:

- zaradi invalidnosti potrebuje pomoč pri opravljanju aktivnosti, vezanih na samostojno osebno in družinsko življenje, vključevanje v okolje, izobraževanje in zaposlitev;
- je državljan Republike Slovenije s stalnim bivališčem v Republiki Sloveniji ali tujec, ki ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji;
- je stara od 18 do 65 let (če je oseba uveljavljala pravico do osebne asistencе pred dopolnjenim 65. letom starosti, je upravičena do osebne asistencе tudi po tem ko dopolni 65 let);
- živi ali bi želela živeti v samostojnem ali skupnem gospodinjstvu zunaj celodnevne institucionalne oskrbe;
- in potrebuje pomoč najmanj 30 ur tedensko.

Pravica do osebne asistencе se uveljavlja z vlogo na krajevno pristojnem centru za socialno delo, vlagatelj, ki še ni dopolnil 18 let starosti, oziroma njegov zakoniti zastopnik, lahko vlogo vloží največ štiri mesece pred vlagateljovo polnoletnostjo. Dvočlanska strokovna komisija Inštituta Republike Slovenije za socialno varstvo na podlagi osebnega razgovora z vlagateljem izdela mnenje o številu ur in vsebini osebne asistencе. Na podlagi mnenja strokovne komisije center za socialno delo izda odločbo o pravici do osebne asistencе. Upravičenec do osebne asistencе izbere enega izmed izvajalcev osebne asistencе, ki so vpisani v register izvajalcev osebne asistencе pri MDDSZ ter z njim opredeli izvedbeni načrt osebne asistencе.

V letu 2023 je bilo evidenci centra 60 oseb iz MO Velenje, ki imajo pravice do osebne asistencе.

Komunikacijski dodatek je pravica, ki se lahko dodeli gluhi, slepi ali gluhoslepi osebi, ki potrebuje izmed storitev osebne asistencе samo pomoč pri komunikaciji in spremstvu.

Pravica do komunikacijskega dodatka se uveljavlja z vlogo na centru za socialno delo, kjer ima oseba stalno oz. začasno prebivališče. Vlagatelj se lahko odloči za uveljavljanje osebne asistencе v obsegu 30 ur na mesec ali za denarno nadomestilo v višini dodatka za pomoč in postrežbo pri opravljanju večine osnovnih življenjskih potreb, določenega v zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Ta znaša od 1.3.2024 mesečno 180,85 eur, prej 173,56 eur.

V letu 2023 je bilo evidenci centra 46 oseb iz MO Velenje, ki imajo pravico do komunikacijskega dodatka.

Zavod za turizem Šaleške doline

V Zavodu za turizem Šaleške doline nadaljujejo s postopnim razvojem dostopnega turizma, ki omogoča ljudem z različnimi omejitvami neodvisno in dostojanstveno uporabo turističnih storitev in produktov. Vila Bianca, TIC, butična trgovinica so dostopni invalidom (parkirno mesto za invalide, urejen dostop, sanitarije za invalide). Tudi Vista (brez razgledne ploščadi) in TIC Vista. Ponujajo ležalnik za gibalno ovirane na Velenjski plaži, kolo za gibalno ovirane, delajo sicer prilagojene turistične programe za osebe z različnimi omejitvami, tudi za invalide. Na spletni strani so vzpostavili modul Mesto po meri vseh. Za področje turizma velja Muzej premogovništva Slovenije kot edini muzej v Sloveniji, ki je pod zemljo dostopen tudi invalidom.

Združenje multiple skleroze Slovenije

SAŠA podružnica Velenje ima sedež na cesti Františka Foita 2 Velenje, uradne ure pa vsako sredo od 09 do 12 ure in pokriva 10 občin Zgornje Savinjske doline. V podružnico je trenutno včlanjenih 91 obolelih z klinično potrjeno MS, od tega je invalidsko upokojenih 54, stalnih uporabnikov invalidskih vozičkov in skuterjev 17 članov, občasno pa 10 članov, veliko obolelih pri hoji uporablja hoduljo, bergle ali palice.

Podružnica SAŠA Velenje izvaja programe Združenja multiple skleroze Slovenije, ki ima sedež v Ljubljani na Maroltovi 14. V letu 2023 so izvajali naslednje programe:

- obnovitveno rehabilitacijo in ohranjanje zdravja v zdraviliščih,
- skupinsko ohranjanje zdravja za težke invalide v Centru MS V Ankaranu,
- družinska rehabilitacija v njihovih objektih v Ankaranu, Funtani, Barbarigi in Podčetrtku,
- program poverjeništv (obiski poverjenikov, telefonski klici, pomoč pri urejanju uradnih zadev)
- program posebnih pomoči preko socialne komisije Združenja, (enkratne denarne pomoči, pomoč pri uveljavljanju in zagotavljanju tehničnih pripomočkov, pomoč pri odpravi arhitekturnih ovir, klančin, dvigala),
- izobraževalni seminar in predavanja za mlajše obolele z MS, svetovanje in pomoč pri uveljavljanju pravic, usposabljanje novo diagnosticiranih oseb z MS za življenje in delo,
- šport in rekreacija, tedenska telovadba, tarok, šah, balinanje, plavanje, streljanje z zračno puško, ribolov, namizni tenis,
- osebna asistenca - po pogodbi Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti izvajajo osebno asistenco,
- občni zbori so obvezni po vseh podružnicah, na njih se sprejme poročilo za preteklo leto in plan za novo leto podružnice, seznanjeni se člani z delom združenja in pravicami članov.

SAŠA podružnica je ob poplavih v Zgornji Savinjski dolini nudila pomoč ogroženim, 4 člani so pet dni pomagali pri čiščenju, dostavili pa so jim tudi nekaj vode, hrane in toaletnega papirja, ZMSS jim je finančno pomagala. Veseli so pokritega balinišča, prvič so v Velenju izvedli držano prvenstvo v balinanju, urediti pa je potreben dostop na samo balinišče (klančina za uporabnike invalidskih vozičkov, sanitarije pa so preveč oddaljene), seveda pa tudi strelišče ni primerno za invalide.

27. 5. 2023 so se udeležili srečanja z nazivom Povezujejo že 50 let, kjer so obeležili 50-letnico ZMSS v Celju. Zelo so ponosni, saj so med člani njihove podružnice pohvale prejeli Bojan Lesnika, Cvetka Pirtovšek, Olga Pirečnik, Aleksander Jovanovič, Anica Urbašek in Bojan Arlič; priznanja sta dobila Rednak Edvard in Rednak Rafael: diplomu pa je prejela Jožica Zajc.

Medobčinsko društvo invalidov Šaleške doline Velenje

Medobčinsko društvo invalidov Šaleške doline Velenje ima sedež na Kersnikovi 13, Velenje, uradne ure za članice in člani pa v ponedeljek od 15. do 17. ure, v četrtek od 9.00 do 11.00 ure. Društvo sestavljajo odbori invalidov MO Velenje, odbor občine Šoštanj in odbor občine Šmartno ob Paki, Aktiv delovnih invalidov Premogovnik Velenje in Aktiv invalidov v društvu.

Izvršni odbor se je v letu 2023 sestajal po potrebi.

Društvo izvaja osem psihosocialnih programov in sicer:

- preprečevanje in blaženje socialnih in psihičnih posledic invalidnosti;
- zagotavljanje zagovorništv;
- informativna dejavnost;
- usposabljanje za aktivno življenje in delo;
- ohranjanje zdravja;

MESTNA OBČINA VELENJE

- šport;
- dnevni centri, klubi in
- kultura.

V vseh programih je v letu 2023 sodelovalo okoli 700 invalidov (neponovljivih uporabnikov) - članic in članov. Zelo množično je športno sodelovanje invalidov v športih, kjer seveda sodelujejo svojim zmožnostim primerno, dosegajo pa na izbirnih tekmah, območnih tekmovanjih in državnih prvenstvih zavidljive rezultate – imajo med drugimi izjemne strelke in strelce.

Velik poudarek dajejo delu v odborih in Aktivoma, saj se tam bolj medsebojno poznajo in se radi družijo. Odbor invalidov MO Velenje, ki je tudi največji, redno deli hrano socialno ogroženim in pomoči potrebnim iz projekta » Viški hrane« in Banka hrane.

Njihovi člani se redno udeležujejo letovanj v kapacitetah Zveze delovnih invalidov Slovenije, katere člani so (so eno izmed 69 društev), sami odbori in Aktiv pa izvajajo svoje programe in plane dela skozi vse leto: ekskurzije, izobraževanja in predavanja, ogledi muzejev in kulturnih ustanov, Martinovanje, Silvestrovanje, srečanje težjih invalidov in še veliko drugih aktivnosti, velik poudarek je tudi obisk invalidov ob koncu leta na domu. V letu 2023 so uspešno izpeljali troboj v tekmovanju v streljanju, keglanju z vrvico in pikadu za pokal društva, odlično pa je tekmovanje izpeljal odbor invalidov občine Šmartno ob Paki. Sodelovali so njihove članice in člani tudi na območnih in državnih prvenstvih v organizaciji ZDIS in Zveze za šport invalidov. Zelo dobro sodelujejo z organi MO Velenje, s Svetom za invalide MO Velenje in ostalimi društvi ter organizacijami.

Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje (Zveza MZPM Velenje)

Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje (Zveza MZPM Velenje) je prostovoljska organizacija društev prijateljev mladine, ki deluje v dobro otrok, mladostnikov in družin. MZPM Velenje je nevladna, nepolitična, prostovoljska in nepridobitna zveza 14 društev, ki deluje v javno dobro. Od 14. marca 2022 jim je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti RS dodelilo status nevladne organizacije v javnem interesu za opravljanje humanitarne dejavnosti na področju socialnega varstva. Združuje društva iz Mestne občine Velenje ter občin Šoštanj in Šmartno ob Paki, v nekaterih nacionalnih projektih krovne organizacije Zveze prijateljev mladine Slovenije (ZPMS) pa opravlja tudi funkcijo regijskega koordinatorja projektov. Temeljno vodilo pri prizadevanjih za uresničitev programa MZPM Velenje je bilo tudi v letu 2023, ki so ga zaznamovale tudi hude naravne nesreče, ustvarjanje boljših pogojev za kvalitetno življenje otrok, mladostnikov in družin, pa tudi etičnost in skrb za spoštovanje Konvencije o otrokovih pravicah.

Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje se nenehno odziva na aktualna družbena vprašanja, s svojim delovanjem pa veliko prispeva k oblikovanju pozitivnih vrednot življenja otrok, mladostnikov in družin v Šaleški dolini in širše. Na zvezi ne delajo razlik, pomagajo tudi družinam s statusom tujcev in številnim družinam, v katerih so invalidi starši, ali pa imajo hujše zdravstvene težave s priznano invalidnostjo oz. redko boleznijo otroci in mladostniki. V svoje humanitarne programe vključujejo družine z otroki in mladostniki vse do konca njihovega rednega izobraževanja, torej tudi družine s študenti (do njihovega 26 leta). V letu 2023 so veliko delali prav na humanitarnem področju, saj je akcija Velenje pomaga (zbiranje in razdelitev zbranih sredstev) tekla preko njih.

Program za izboljšanje življenja invalidov v MO Velenje vsebuje nabor ukrepov, ki jih pri svojem delu uresničujejo tudi na MZPM Velenje. Med drugim osveščajo in informirajo javnost o invalidski problematiki, zdravstvenem varstvu otrok in družin, redkih boleznih... Vsako poletje, že več kot 50 let, na morju izvajajo rehabilitacijske programe v obliki 10-dnevnih zdravstvenih letovanj za otroke in mladostnike (od 5. do 18. leta starosti), ki imajo zdravstvene težave. Od 157 otrok je v lanskem letu 154 otrok z zdravstvenimi težavami uživalo na letovanju v Pacugu ali Poreču s sofinanciranjem Ministrstva za zdravje RS. Ostalim so letovanje omogočili s pomočjo občin (MO Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki), sponzorjev in donatorjev. Ti so dodali tudi sredstva za otroke iz socialno šibkejših družin, saj so starši z nizkimi dohodki plačali le del zdravstvene cene. Polno zdravstveno ceno v višini 155 EUR (oz. 160 EUR) je plačalo 84 otrok, polovično zdravstveno ceno je plačalo 34 otrok, 36 otrok iz socialno šibkih družin pa je letovalo brezplačno. Finančna sredstva zanje so pridobili iz različnih virov: humanitarnih akcij Zveze prijateljev mladine Slovenije (Pomežik soncu in FHO - Otroci s posebnimi potrebami), finančno so pomagali humanitarni Odbor za pomoč občankam in občanom MO Velenje, MO Velenje, občini Šoštanj, Šmartno ob Paki ter posamezni donatorji, ki jih je bilo v letu 2023 več kot leto prej. Izvedli so tudi petdnevni športni tabor Veter v laseh za otroke iz socialno

MESTNA OBČINA VELENJE

šibkih okolij. Potekal je v drugi polovici avgusta 2023, v Gozdni šoli v Mozirju. Izvedli so ga v sodelovanju s Športno zvezo Velenje in Športno unijo Slovenije, za vse udeležence je bil brezplačen, saj so stroške pokrili z donacijo Rotary kluba Velenje, Radia 1 in soorganizatorjev. Vanj so vključili tudi 4 osnovnošolske otroke s statusom invalida, večina ostalih pa ima pogoste zdravstvene težave. Skupaj pa je 5 nepozabnih dni v Mozirju preživelo 18 otrok in mladostnikov.

MZPM Velenje izvaja tudi strokovno-podporne storitve in programe, kamor lahko prištejemo svetovanje v nacionalni mreži TOM telefona za mladostnike. Velenjska skupina 19 svetovalcev in svetovalk na telefonu svetuje vsak ponedeljek, tudi ob praznikih, od 16. do 20 ure, za vso državo.

Na področju vzgoje in izobraževanja v projekte vključujejo tudi učence CVIU Velenje, ki sodelujejo v nacionalnih projektih Evropa v šoli in okoljskih projektih Odpadek naj ne bo samo odpadek ter Varujmo in ohranimo Šaleško dolino, številni pa z branjem osvajajo tudi Kajuhovo bralno značko. Njihovi učenci sodelujejo tudi v programu Otroški parlament, kjer imajo glavno besedo mladostniki, razpravljajo pa o zelo aktualnih temah. V letu 2023 so razpravljali na temo Duševno zdravje otrok in mladostnikov .

Na področju humanitarne pomoči družinam, v katerih ima status invalida starš ali otrok, so v letu 2023 na različne načine pomagali številnim družinam iz MO Velenje. S humanitarno pomočjo v obliki bogatih prehrabnih in higienskih paketov, šolskih potrebščin (tudi z nakupom delovnih zvezkov), brezplačnih počitniških programov (letovanja, počitniško varstvo poletni tabori, vključitev v sicer plačljivo Lego robotiko ...) ter plačilom položnic, so v letu 2023 pomagali 16 družinam iz MOV, v katerih ima status invalida eden od staršev. V svoje preventivne, izobraževalne in humanitarne programe so vključili 63 otrok in mladostnikov iz MOV, ki imajo status invalidov ali posebne odločbe zaradi dolgotrajnih kroničnih bolezni in redkih bolezni. S pomočjo donacij so dvema hudo bolnima otrokoma omogočili plačilo terapij s konji v vrednosti 400 EUR. Dvema otrokoma so financirali sicer samoplačniške preglede za skotopični sindrom in pomagali pri nakupu posebnih folij za očala, ki bolnikom s tem sindromom močno olajšajo branje. Pomagali so tudi pri nakupu plen in drugih higienskih pripomočkov za invalidnega mladostnika. Poskrbeli so, da so otroci s hudimi zdravstvenimi težavami, ki v večini prihajajo iz socialno šibkih družin, decembra 2023 dobili bogata praznična darila donatorjev in jim tako polepšali praznični čas. 11 hudo bolnih otrok in otrok z redkimi boleznimi so prijavi v program Botrstvo v Sloveniji. Vsi so bili vključeni vanj.

Staršem hudo bolnih otrok so celo leto pomagali tudi s plačilom osnovnih položnic, saj imajo vsi višje družinske stroške tudi zaradi pogostih pregledov v bolnišnicah, posebne hrane in z nakupom prehrabnih dodatkov. Družini z Velenja so v sodelovanju z ZPMS uredili brezplačno udeležbo na tridnevnem paraolimpijskem taboru v Laškem. Potekal je v terminu od 24. do 27. 8. 2023. Za otroke s posebnimi potrebami so tovrstni programi izrednega pomena, saj se z njihovo pomočjo vzpostavlja dolgoročni sistem in pogoji za vključevanje mladih invalidov v športne aktivnosti. Mama in sin sta uživala v programu, ki je vključeval športne igre, predavanja in delavnice, plavanje, družabne igre in druženje. Za tabor, katerega moto je Za vsakega se najde športna panoga, je bila predvidena še ena enostarševska družina z Velenja, udeležbo pa je žal preprečila bolezen otroka.

Na MZPM Velenje so se tudi v letu 2023 trudili, da so družinam z otroki zagotavljali enake možnosti in krepitev socialne vključenosti invalidnih oseb v življenje lokalne skupnosti. S pomočjo uspešnega zbiranja donacijskih sredstev so lahko družinam, v katerih imajo status invalida starši ali otroci, pomagali skozi vse leto.

Rdeč križ Slovenije, Območno združenje Velenje

V vse dejavnosti, ki jih izvajajo, so preko različnih programov vključeni tudi invalidi. Dela so izvajali po programih:

JAVNA POOBLASTILA

Krvodajalstvo in darovanje organov

Izvedli so 17 krvodajalskih akcij / 2787 odvzemov krvi. (za Zavod RS za Transfuzijsko medicino Ljubljana in za transfuzijske oddelke Bolnišnic Maribor, Celje in Slovenj Gradec).

Krvodajalce so vabili preko SMS sporočil.

MESTNA OBČINA VELENJE

Prva pomoč

Izvedli so 29 tečajev in izpitov za voznike, ki jih je uspešno opravilo 459 kandidatov in 21 tečajev za zaposlene, ki se jih je udeležilo 395 kandidatov.

Izvajali so brezplačne tečaje Temeljnih postopkov oživljanja in uporabe defibrilatorja (Krajevne skupnosti, Ribiška koča Velenje, Velenjka, Vista, Šport in Špas,...)

Aktivnosti ob naravnih in drugih nesrečah

Aktivno so pomagali prizadetim v poplavah in neurju. Zbrali so preko 10 ton vode, hrane, čistil, delovnih rokavic, lopat,... in pomoč peljali prizadetim v poplavah v Črno na Koroškem in v Prevalje, pomoč zbrana v Šmartnem ob Paki se je delila poplavljenim v Šmartnem ob Paki.

Sodelovali so v republiški komisiji za delitev sredstev, ki jih je Vlada RS namenila poplavljenim (5,5 milijona EUR). Poplavljenim na področju naših treh občin so razdelili 427 vrednostnih kartic trgovin Mercator, Spar in Hofer in 176 vrednostnih kartic Merkur. Skupna vrednost razdeljenih kartic je 38.950,00 EUR.

Na letovanje na Debeli rtič so peljali 7 otrok iz poplavljenih območij.

SPLOŠNO HUMANITARNI PROGRAMI

Socialna dejavnost

Socialna dejavnost je dejavnost, v katero vključujejo vse uporabnike in prejemnike materialne in psihosocialne pomoči, torej brezposelne, upokoјence, invalide, tujce,.. Aktivno se vključujejo tudi v vse ostale programe oziroma aktivnosti na našem območju, katerih namen je pomagati ljudem, ki so pomoči potrebni (Odbor za pomoč občankam in občanom, Projekt Viški hrane, LAS, Društvo prijateljev mladine, Združenje multiple skleroze SAŠA podružnica Velenje, Društvo gluhih in naglušnih Velenje, Društvo hiša, ...).

Izpeljali so 6 rednih delitev prehranskih artiklov in razdelili:

- 1959 paketov TUS s pralnim praškom in higienskimi dodatki,
- 35.658,70 kg hrane iz Ukrepa dobave hrane iz Sklada EU in Reacta,
- Krajevne organizacije Rdečega križa so nudile finančno pomoč posameznikom za plačilo ortopedskih pripomočkov, pokritje stroškov zdravljenja, kurjavo, 11 oseb - 3.363,00 EUR
- ob začetku šolskega leta so 100 otrokom predali bone v vrednosti 4.000,00 EUR,
- brezplačno tedensko letovanje na Debelem rtiču so omogočili 48 otrokom in 9 starostnikom.

Socialna pomoč v zgoraj naštetih oblikah je bile nudena 1376 osebam. Vrednost predane pomoči v letu 2023 je 188.438,96 EUR.

Skrb za boljšo kakovost življenja starejših, bolnih in invalidov

Izvedli so:

- 20 srečanj starejših, ki se jih je udeležilo 1585 starejših oseb,
 - opravili 1663 obiskov,
 - na postajah RK izvajali zdravstvenovzgojna predavanja in izvajali meritve krvnega tlaka, sladkorja, holesterola (udeležilo se jih je 957 oseb),
 - izvedli meritve krvnega tlaka, sladkorja in holesterola za Združenje multiple skleroze Slovenije Podružnica savinjsko šaleške regije
 - redno tedensko je potekala » telovadba za zdravje«
 - na 14 dni je potekala delavnica ročnih del
- Za izvedbo tega programa so namenili 19.702,35 EUR.

Delo krajevskih organizacij

Programi, ki jih izvajajo, so programi, ki potekajo preko KO RK. Tako se prostovoljci vključujejo v vse aktivnosti in z njihovo pomočjo so njihovi zastavljeni cilji tudi doseženi.

Društvo Hiša

V društvu so v letu 2023 omogočali zaposlitev trem osebam s statusom invalidne osebe, kar je predstavljalo 37,5 % vseh zaposlenih. Društvo ima status nevladne organizacije v javnem interesu od leta 2019, v letu 2023 pa so pridobili tudi status humanitarne organizacije.

Ciljna populacija v obeh socialnovarstvenih programih v zelo visoki meri obsega osebe s posebnimi potrebami, saj so prav zaradi njihove potrebe po dodatni pozornosti in skrbi ti programi nastali in se razvijali.

MESTNA OBČINA VELENJE

Dejavnosti društva so bile usmerjene v pomoč in podporo osebam v težjih in negotovih psihosocialnih okoliščinah, kot so:

- z brezdomstvom, z negotovimi stanovanjskimi razmerami, z grožnjo pred deložacijo
- s težavami v telesnem in duševnem zdravju,
- z zasvojenostjo,
- z revščino,
- s porušeno in/ali ogrožujočo socialno mrežo,
- z brezposelnostjo, z nezmožnostjo za zaposlitev ipd.

V letu 2023 so izvajali dva socialnovarstvena programa:

Center za brezdomne osebe (CZBO) / Strokovno verificiran program je del javne mreže socialnovarstvenih programov, ki zajema tako namestitveni kot psihosocialni podporni program. Uporabnikom sta nudeni pomoč in podpora 24 ur dnevno, vse dni v letu. Strokovno delo je v osnovi razdeljeno na zadovoljevanje osnovnih potreb (prenočevanje, prehrana, opravljanje higijene, usmerjanje, svetovanje) in celodnevno namestitvev. Delo temelji na informiranju, individualnem svetovanju, skupinski obravnavi, pridobivanju veščin za uporabnikovo aktivnejšo vlogo, podpori pri zastavljanju in doseganju ciljev. V letu 2023 je bilo v namestitveni program Centra za brezdomne osebe (CZBO) vključenih 16 različnih uporabnikov, od tega se jih je 81 % soočalo s težavami v duševnem zdravju in večinoma tudi z duševnimi motnjami. Vsi uporabniki so bili moški, povprečna starost je bila 50,8 let; največji delež je pripadal osebam med 50 in 60 let. Delež uporabnikov starejših od 50 let se je v enem letu zvišal za 9 % in je v letu 2023 znašal 56 %. Najstarejši uporabnik je imel 69 let, najmlajši pa 24. Prostorske kapacitete so obsegale 4 sobe s skupaj 12 posteljami, v katerih je bilo povprečno 247,7 nočitev na mesec.

Namestitvena stanovanjska podpora/preventivni antideložacijski program – SO-POTNIK / Program je namenjen vsem tistim najemnikom neprofitnih stanovanj, ki:

1. zaradi težav duševnem zdravju ali zaradi socialnih ter osebnih stisk potrebujejo psihosocialno podporo,
2. prehajajo iz brezdomstva,
3. so v nevarnosti, da bodo izgubili bivališče.

V letu 2023 so v programu SO-POTNIK pomoč in podporo nudili 57 različnim uporabnikom (17 žensk in 40 moških).

VRSTA AKTIVNOSTI	AKTIVNOSTI V LETU 2023
pomoč pri vselitvi oziroma preselitvi (pohištvo, obleke, hrane idr.) v okviru zmožnosti izvajalca oziroma v povezavi z dostopnostjo ustreznih virov v Velenju	93
opozarjanje na redno plačevanje najemnine in stanovanjskih stroškov, pomoč pri finančnem načrtovanju	52
pomoč pri uveljavljanju pravic	83
spodbujanje in pomoč za primerno vzdrževanje stanovanjske enote in tudi skupnih prostorov, opozarjanje na spoštovanje hišnega reda	43
spremljanje na različne institucije, socialna asistenca	117
zagovorništvo stanovalcev v stikih z drugimi institucijami	24
informiranje najemnikov o možnostih za urejanje in izboljšanje socialnega in materialnega položaja	163
Psihosocialno svetovanje	108
Druge aktivnosti v sklopu programa SO-POTNIK (kulturne, izobraževalne, športne,... aktivnosti) in pridobivanje donacij	102

Udarnik MC Velenje

Udarnik MCV je prostovoljska skupina, ki na območju MO Velenje nudi brezplačno pomoč tistim, ki si zaradi slabšega socialnega stanja ne morejo privoščiti dodatne pomoči, starejšim osebam brez svojcev in tistim, ki zaradi zdravstvenih omejitev dela ne zmorejo opraviti sami, nimajo pa finančnih sredstev za plačilo tovrstnih storitev. Na pomoč pa priskočijo tudi raznim organizacijam, zavodom in društvom, ki delujejo v korist lokalne skupnosti.

MESTNA OBČINA VELENJE

V letu 2023 so na področju dela z gibalno oviranimi osebami izvedli okoli 30 raznovrstnih akcij, v katerih je sodelovalo 15 prostovoljcev in prostovoljk. Opravili so cca 400 ur vsebinskega prostovoljskega dela s to ranljivo skupino. S svojim delovanjem so deloma izboljšali življenjsko situacijo 20 gibalno oviranim posameznikom, živečim na območju MO Velenje, predvsem starejšim.

Aktivnosti/Oblike njihove brezplačne pomoči, ki so jih v 2023 izvajali:

- fizična pomoč (selitve, adaptacije stanovanj dostave in montaže pohištva in gospodinjskih aparatov, čiščenja in ostala pomoč na domu in v okolici domovanja,...),
- družabništva (pomoč na domu, sprehodi, nakupi...),
- posredovalnica brezplačne tehnične opreme za osebe z minimalnimi prihodki,
- svetovanja/dodatne napotitve v socialnem varstvu (pomoč pri izpolnjevanju prošenj, vlog,...).

3. DOSTOPNOST GRAJENEGA OKOLJA, INFORMACIJ IN PREVOZOV

Urad za urejanje prostora MO Velenje

Na Uradu za urejanje prostora MO Velenje skrbijo, da je pri izdelavi sprememb in dopolnitev obstoječih prostorskih aktov MO Velenje ter pri izdelavi novih prostorskih aktov vedno posebna skrb namenjena invalidom. Predvsem pri prostorskih rešitvah, odstranitvi ovir za invalide, zaradi boljše mobilnosti invalidov ter pri izboljšanju bivalnih pogojev za vse občane MO Velenje in s tem tudi za občane s posebnimi potrebami. Že leta se trudijo, da vsa zakonsko predpisana določila, glede odstranjevanja ovir za invalide, vgrajujejo tudi v občinske odloke o prostorskih aktih. S tem bodo nadaljevali tudi v prihodnje. Svet MO Velenje je na 19. redni seji dne 28. 2. 2017 sprejel Celostno prometno strategijo MO Velenje, Trajnostna mobilnost za zeleno Velenje, Ukrepajmo danes za prijaznejši jutri (Uradni vestnik 5/2017). MO Velenje bo v prihodnosti kot regijsko vozlišče spodbujala in uvajala različne oblike trajnostne mobilnosti. Stremi k dostopnosti vsem prebivalcem, dnevnim migrantom iz naselij in zaselkov celotne Šaleške doline ter drugim obiskovalcem, ponašala pa se bo s privlačno urejenimi javnimi površinami in učinkovitimi povezavami znotraj občine in regije. Za uresničevanje vizije so si na podlagi obširnega vključevanja javnost zastavili naslednje strateške cilje:

- povečati prometno varnost in zdravje ljudi,
- povečati dostopnost in s tem kakovost življenja za vse skupine prebivalcev v občini (otroke, invalide, socialno ogrožene, ...),
- zagotoviti kakovostno dostopnost vseh naselij v občini,
- podpirati razvoj lokalnega in regionalnega gospodarstva ter privabljanje investitorjev,
- podpirati turistični razvoj občine in
- prispevati h kakovostnemu okolju.

Celostna prometna strategija MO Velenje predvideva na področju uveljavitve trajnostnega načrtovanja prometa tudi naslednji ukrep in sicer Strateško načrtovanje dostopnosti za invalide in druge osebe z oviranostmi. Pri slednjem gre za učinkovito izvajanje ukrepov za izboljšanje dostopnosti za invalide, pri čemer se bo Načrt TTVS za osebe z okvaro vida (2013) prenovil in dopolnil z ukrepi za izboljšanje dostopnosti za druge skupine invalidov – izdelava Strateškega načrta dostopnosti. Načrt vsebuje smernice in ukrepe za izboljšanje dostopnosti peš površin, pomemben del načrta pa je tudi dostop do informacij, kar je predvsem pomembno za izboljšanje dostopnosti javnega potniškega prometa za vse uporabnike. Poleg navedenega so lansko leto na UUP skupaj z Inštitutom za politike prostora (IPoP) izdelali Načrt hodljivosti za MOV. Dokument celovito poroča o delu, ki je potekalo med zimo in poletjem 2022, ko je v okviru programa Aktivno v šolo in zdravo mesto, ki ga sofinancira Ministrstvo za zdravje RS, potekala priprava načrta. LNH Velenje so izdelali sodelavci IPoP – Inštituta za politike prostora, Društva za varstvo Alp CIPRA Slovenija v sodelovanju s predstavniki Mestne občine Velenje in številnimi lokalnimi akterji. Proces priprave LNH Velenje se je osredotočil na poselitveno jedro občine, ožje območje obravnave je bilo središče mesta Velenje v katerem je gostota prebivalcev, obiskovalcev, institucij, dejavnosti in storitev največja. Proces priprave LNH Velenje je podprla fokusna skupina, sestavljena iz predstavnikov MOV, javnih zavodov, območne enote NIJZ in civilnodružbenih organizacij. V proces so bili dodatno posebej vključeni še predstavniki šol, invalidskih organizacij in lokalne turistične organizacije ter šolarji. Analitično delo je z vključevanjem številnih lokalnih akterjev razkrilo, da so v območju obravnave naravni in ustvarjeni pogoji za hojo zelo ugodni. Hkrati pa razmere v prostoru in prometu kažejo, da obstajajo realne potrebe in možnosti za izboljšave. Pomembna analitična ugotovitev je, da sta udobje hoje in uporabnost javnega odprtega prostora za starejše, gibalno in senzorno ovirane osebe ter starše in skrbnike majhnih otrok pogosto ovirana. V tem smislu se spoznanje prav tako navezuje na CPS Velenje (2017), ki opozarja, da mora občina nadgraditi rešitve, ki jih je za ureditev vodilnega sistema za osebe z okvaro

MESTNA OBČINA VELENJE

vida že leta 2013 pripravil Zavod Dostop ter poskrbeti še za druge vidike oviranosti. V prostoru je prisotnih več pomanjkljivosti, ki kažejo na to, da je potrebno celostno izboljšati pristop k odstranjevanju ovir in izvajanju rešitev za zagotavljanje univerzalne dostopnosti in uporabnosti peš poti in javnega prostora (neobstoječe ali prestrme klančine, ovire na poteh, preozke peš poti, pomanjkanje ročajev za oprijem ob stopnicah in nivojskih spremembah, prenzke klopi, klopi brez ročajev). Pomemben napredek lahko občina doseže tudi pri zagotavljanju udobja hoje za osebe z oviranostmi in dostopnosti javnega prostora, storitev in informacij, predvsem pa javnih objektov (npr. šol, zdravstvenega doma, lekarne, Viste). Bolj dosledno mora občina upoštevati načela dostopnosti pri premagovanju višinskih razlik (klančine, nivojski prehodi itd.) in organizaciji prireditev.

Projekt Kamerate

V letu 2018 smo v MO Velenje pričeli z izvajanjem projekta Kamerate, ki omogoča starejšim in gibalno oviranim več mobilnosti. Brezplačni prevozi so namenjeni starejšim od 65 let ter gibalno oviranim občankam in občanom MO Velenje, ki nimajo drugih možnosti prevoza. Osnovna načela projekta so medgeneracijska solidarnost, spodbujanje aktivnega življenja, povezovanje, sodelovanje, spoštovanje narave in podpiranje prostovoljstva. Prevozi se izvajajo na relaciji Šaleške doline (Zdravstveni dom Velenje, pokopališče, lekarna, banka, trgovina, Bolnišnica Topolšica...), ob delavnikih, med 8.00 in 15.00. Vse prevoze je potrebno rezervirati vsaj tri dni prej na telefonski številki 080 15 70. Ta način omogoča, da zagotovijo prevoz kar se da največjemu številu uporabnikov. Klicni center je vzpostavljen na Uradu za družbene dejavnosti. MO Velenje je za ta namen kupila električni avtomobil, s katerim upravlja Mladinski center Velenje, prevoze pa izvajajo prostovoljci Udarnika MC.

Urad za družbene dejavnosti MO Velenje zagotavlja tudi financiranje prevoza v šolo in iz šole za učence iz MO Velenje, ki imajo odločbe o usmeritvi Zavoda Republike Slovenije za šolstvo.

Urad za komunalne dejavnosti MO Velenje

Na Uradu za komunalne dejavnosti skrbijo za odpravljanje ovir, ki onemogočajo ali otežujejo neodvisno življenje invalidov, zagotavljajo neovirano gibanje invalidnim osebam.

V sklopu odpravljanja arhitektonskih ovir so redno vzdrževali tipke za slepe na semaforjih.

V letu 2023 so s taktilnimi oznakami uredili 2 avtobusni postajališči na Jenkovi cesti in na Tomšičevi cesti.

MESTNA OBČINA VELENJE

Na Jenkovi ceti

Na Tomšičevi cesti

Na Ljubljanski cesti so zgradili pločnik ter ponižali robnike v Starem Velenju.

Ustrezna horizontalna in vertikalna označitev obstoječih parkirnih mest; MO Velenje označuje invalidska parkirna mesta skladno s pobudami občanov, ki so do parkirnih mest opravičeni. Takšna praksa se je v preteklosti izkazala za dobro, zato bomo z njo nadaljevali tudi v prihodnje. V letu 2023 je bilo dodatno označenih 6 invalidskih parkirnih mest in sicer 4 v garažni hiši Zdravstveni dom in po eno pri Standardu in na Šlandrovi cesti 11.

Lokalca« rumene barve», vozi po petih progah in ustavlja na 63 vstopnih izstopnih točkah. Informacije o voznem redu so na vsakem avtobusnem postajališču, na spletni strani MO Velenje, pod rubriko LOKALC, in na spletni strani

MESTNA OBČINA VELENJE

avtobusnega prevoznika NOMAGO. Dva Lokalca sta prirejena z rampo za vstopanje in izstopanje invalidov. Na urnikih voženj je označen čas vožnje Lokalca z invalidskim znakom.

V javne sanitarije, ki jih uporabljajo izključno invalidi so nameščene t. i. EURO ključavnice. Tako je v sanitarije, namenjene invalidom, omogočen vstop samo osebam, ki imajo ta ključ. EURO ključavnice so v sanitarijah v garažni hiši Zdravstveni dom, Avtobusna postaja Nomago in Center Nova.

Garaža Zdravstveni dom Velenje

Sončni park

Urad za investicije in premoženje MO Velenje

Na Velenjski plaži je na razpolago invalidski voziček za kopanje, ki je namenjen uporabnikom invalidskih vozičkov, lahko pa ga uporablja tudi vsak, ki ima težave, da pride sam do vode. Prav tako bomo na plaži uredili opremo za razvoj disciplin, ki so vključene v paraolimpijske športe ter omogočali dostop v vodo za gibalno in senzorno ovirane. Obstoječa ureditev ne omogoča gibanja z invalidskimi vozički.

Neprofitna stanovanja

V letu 2023 smo starejšim dodelili 4 neprofitna stanovanja, ob čemer smo seveda upoštevali njihove potrebe in jim dodelili stanovanja v pritličju ali z dvigalom. Izvedli smo tudi zamenjave stanovanj starejšim. Prav tako smo adaptirali in predelali 3 kopalnice v neprofitnih stanovanjih v lasti MO Velenje. Gre za pomembno pridobitev vseh starejših najemnikov saj smo kopalnice z banjo predelali v kopalnice s tušem. Bilo je tudi nekaj vgradenj dvigal v starejših blokih (Šalek 97, Kidričeva cesta 55), kjer smo investicijo sofinancirali v deležu etažne lastnine.

Naš cilj je dolgoročno zagotoviti stanovanja tudi starejšim prosilcem. Na pobudo upravnika ali stanovalca smo v primeru zdravstvenih problemov ali gibalnih omejitev oseb pripravljene pristopiti k potrebnim sanacijam.

Najpomembnejša pridobitev v letu 2023 pa je zagotovo 12 novih oskrbovanih stanovanj, ki smo jih zgradili na Žarovi cesti 12. Ta stanovanja smo predali namenu septembra in jih do konca leta tudi naselili.

Oskrbovana stanovanja na Žarovi cesti – 12 enot za starejše

Na MO Velenje se zavedamo potreb po daljšem neodvisnem in samostojnem življenju starejših oseb. V ta namen smo v letu 2023 zgradili oskrbovana stanovanja na Žarovi cesti. Nov objekt je sodobno zasnovan in prilagojen starejšim in gibalno oviranim. V njem je 12 stanovanjskih enot s skupnimi prostori za druženje. Površine okoli objekta omogočajo kakovostno bivanje in izvajanje aktivnosti, prilagojenih starejšim osebam. S projektom smo želeli starejšim od 65 let, ki so še sposobni samostojnega bivanja, zagotoviti njim prilagojena stanovanja. Prvi najemniki so se v stanovanja vselili v oktobru 2023.

Z zaključeno investicijo v lanskem letu smo pridobili 12 novih stanovanj za 18 stanovalcev, prilagojenih za starejše občane. V novem objektu je 6 stanovanj velikosti 57 m², ki so primerna za dve osebi, in 6 stanovanj velikosti med 35 m² in 44 m², primernih za eno osebo. Skupna vrednost projekta znaša 2.414.915 evrov, projekt sofinancira Evropska unija – NextGenerationEU v okviru Načrta za okrevanje in odpornost, v višini 947.741 evrov.

V občinski zgradbi smo uredili WC za invalide.

Skupna občinska uprava SAŠA regije, Služba medobčinske inšpekcije, redarstva in varstva okolja – medobčinsko redarstvo

Skupna občinska uprava SAŠA regije, Služba medobčinske inšpekcije, redarstva in varstva okolja – medobčinsko redarstvo je redno izvajalo nadzore nad upravičenostjo parkiranja vozil na parkirnih mestih za invalide (predpisane parkirne karte za invalide). Občinski redarji so opravljali nadzore in vedno ukrepali v primerih, ko je bila evidentirana kršitev – neupravičeno parkiranje na teh mestih. Prav tako so ukrepali tudi v primerih parkiranja na prehodih za pešce, na pločnikih in drugih javnih površinah. S pobudami, predlogi, ki so jih prejeli s strani občanov so obvestili pristojne službe oz. so jih sproti reševali.

Zdravstveni dom Velenje

V skladu z zavezami MO Velenje za izboljšanje kakovosti življenja invalidov so v Zdravstvenem domu Velenje, na enoti CKZ (Center za krepitev zdravja,) izvedli in nadaljevali z izvajanjem programa za leto 2023/2024. Prizadevanje Centra za krepitev zdravja je bilo osredotočeno na zagotavljanje enakih priložnosti, dostopnosti ter podpore invalidnim osebam v naši skupnosti.

Povzetek dela in dosežkov v letu 2023:

V letu 2023 so uspešno sodelovali z Medobčinskim društvom gluhih in naglušnih Velenje pri izvajanju številnih aktivnosti, namenjenih promociji zdravja in ozaveščanju o pomembnosti skrbi za dobro počutje med invalidi. Partnerska sodelovanja so omogočila izvedbo različnih dejavnosti, ki so prispevale k boljšemu fizičnemu in duševnemu zdravju skupnosti invalidov. Organizirali so delavnico »Tehnike sproščanja« kjer so udeleženci spoznali osnovne značilnosti sproščanja in se pri tem preizkusili v treh različnih tehnikah sproščanja (dihalne vaje, postopno mišično sproščanje ter vizualizacija pomirjujočega kraja). V mesecu marcu so izvedli testa hoje na 2 km okoli Škalskega jezera in testiranje telesne pripravljenosti. Ta dogodek je omogočil udeležencem, priložnost za aktivno udeležbo v športni dejavnosti, ki spodbuja zdrav način življenja in telesno aktivnost. Poleg tega je test hoje predstavljal tudi priložnost za merjenje telesne pripravljenosti in spremljanje napredka posameznikov v njihovem prizadevanju za izboljšanje telesne kondicije. Sodelovali so tudi z združenjem multiple skleroze Slovenije, Savinjsko-šaleška podružnica Velenje. Sodelovanje je bilo izjemno koristno za izobraževanje in podporo ljudem, ki se spopadajo s to boleznijo. Izvedli so delavnico z naslovom: »Bolezni modernega časa«, saj se veliko ljudi srečuje z dejavniki tveganja, kot so povišan krvni sladkor, zvišan krvni tlak in zvišane maščobe v krvi, kjer so udeleženci spoznali mejne vrednosti ter pomen zvišanih vrednosti dejavnikov tveganja na kakovost njihovega življenja. Izvedli so tudi modificirano delavnico: »Gibam se,« ki je vključevala prilagojene vaje in tehnike za izboljšanje gibljivosti, ravnotežja in splošnega počutja. To spodbuja redno telesno aktivnost, kar je ključno za splošno zdravje in dobro počutje, tudi pri ljudeh z multiplo sklerozo.

Sodelovanje s Savinjsko-šaleško podružnico združenja multiple skleroze v Velenju in Medobčinskim društvom gluhih in naglušnih Velenje ima torej številne pozitivne učinke, ki koristijo tako posameznikom kot njihovim svojcem in celotni skupnosti. Verjamejo, da bodo s skupnimi prizadevanji še naprej ustvarjali pozitivne spremembe v življenju invalidov v naši občini.

Lekarna Velenje

V Lekarni Velenje sledijo nalogam, ki so opredeljene v Programu za izboljšanje življenja invalidov v MO Velenje. V Lekarni Velenje namenjajo veliko pozornost dobri dostopnosti do lekarniških storitev. V vseh enotah imajo pri vstopu urejene klančine tako, da je vstop v lekarno omogočen tudi gibalno oviranim osebam. V vseh lekarnah je pacientom na voljo prostor za svetovanje, kjer se lahko individualno pogovorijo s farmacevtom. Svetovanje izvajajo tudi preko telefona in elektronske pošte. Prizadevajo si, da bi imeli vsi pacienti enake možnosti do njihovih storitev, zato imajo tudi nekaj strokovnih delavcev, ki so se usposobili za komunikacijo v slovenskem znakovnem jeziku. Mnenja in predloge uporabnikov storitev vedno preučijo in upoštevajo. Za izboljšanje življenja invalidov niso prejeli pobud, skušajo pa dejavnost izvajati na način, da bi jim olajšali življenje.

4. VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

Andragoško društvo Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje

Andragoško društvo Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje, kot neprofitna organizacija, že 37 študijsko leto organizira izobraževanje starejših z namenom, razvijati, raziskovati in predvsem omogočiti izobraževanje starejših in oseb s posebnimi potrebami za njihov osebni razvoj, za izboljšanje njihovih socialnih vlog in prostovoljno sodelovanje v družbenem razvoju.

Obstoječi izobraževalni program je obsegal osem področij delovanja: tuji jeziki, računalništvo, glasbeno in likovno ustvarjanje, hortikultura, ročna dela, zgodovina, umetnostna zgodovina in geografija in skrb za lastno zdravje in smo ga izvedli v načrtovanem obsegu.

V dejavnosti izobraževanja je bilo v študijskem letu vključenih 487 študentov različnih generacij, ki jih je v 40 krožkih izobraževalo 32 mentorjev, pri organizaciji pa jim je pomagalo 32 animatorjev – prostovoljcev.

Študentke in študenti so tekom študijskega leta usvojeno znanje in spretnosti zelo uspešno predstavljali širši javnosti na razstavah, prireditvah, koncertih, okroglih mizah, predavanjih, popotovanjih in doživeli s strani obiskovalcev številne pohvale in priznanja za opravljeno delo.

Kot univerza za tretje življenjsko obdobje ohranjajo sodelovanje z nevladnimi organizacijami in društvi v okolju z namenom povezovanja, sodelovanja in izmenjave dobrih praks. V okviru vseživljenjskega učenja se medgeneracijsko povezujejo in sodelujejo z vrtci, šolami, varstveno delovnimi centri, in domovi za starejše na ta način, da utrjujejo in negujejo medsebojno solidarnost in samopomoč.

Veliko dejavnosti njihovega programa izvajajo na sedežu društva, v stolpiču, ki pa zaradi svoje gradnje zelo otežuje pristop (onemogoča) gibalno oviranim osebam.

Centrer za vzgojo, izobraževanja in usposabljanje Velenje (v nadaljevanju CVIU Velenje)

Prvi šolski dan je bil pospremljen z radovednostjo – zaključna dela so sicer še potekala, pa vendar je bilo zaznati precej spremenjeno notranjost šole, zlasti osrednje avle in garderob. Učenci in delavci so bili najbolj navdušeni nad novo pridobitvijo – manjšo telovadnico, namenjeno zlasti učencev posebnega programa vzgoje in izobraževanja (PPVI). Ob zgradbi so že potekala nova gradbena dela – še kako potreben prizidek, saj šola že več let ni mogla sprejeti pod streho vseh skupin. Tako je zaenkrat tudi v tem šolskem letu – trije oddelki nižjega izobrazbenega standarda (NIS) gostujejo na glasbeni šoli, trije oddelki PPVI v OŠ Šalek in 2 v objektu Gaudeamus. So v pričakovanju novega šolskega leta, ko naj bi bila gradbena dela sklenjena. Ostaja pa dejstvo, da dodana gradnja še vedno ne bo pokrila vseh prostorskih potreb CVIU.

Preko projektov sledijo tako učnim ciljem programa OŠPP kot tudi ciljem MO Velenje.

Uresničevanje ciljev lokalnega programa kulture MO Velenje:

- Z umestitvijo njihovih plesnih projektov v lokalne kulturne programe javni zavodi in organizacije s področja kulture obogatijo svoj program in rušijo zidove predsodkov ter podprejo inkluzijo oseb s posebnimi potrebami.
- Razvijanje senzibilnosti najširšega kroga uporabnikov kulturnih programov.

Vključevanje mladih s posebnimi potrebami v okviru Lokalnega programa mladih 2021-2025; v letu 2023 so se prijavili na Javni razpis za izbiro kulturnih projektov, ki jih je sofinancirala MO Velenje ter ga uspešno zaključili:

- Luč sem jaz, luč si ti: S plesno točko Luč sem jaz, luč si ti so se udeležili občinskih ter državnih prireditev.
- Avtorska skladba Deklica: Učenci Posebnega programa vzgoje in izobraževanja CVIU Velenje, so v okviru interesne dejavnosti Šolski bend, ustvarili in študijsko posneli avtorsko skladbo učenca CVIU Velenje, Tima Rogelška ter jo na občinski prireditvi interpretirali. Posnetek je na voljo v Mestni knjižnici Velenje (CD).

V koledarskem letu 2023 je bila izvajana Podporna skupina za starše, v kateri so prostovoljno sodelovali zaposleni v CVIU Velenje. Podporna skupina za starše je namenjena staršem in otrokom s posebnimi potrebami. Temeljna

ideja delovanja je nuditi oporo in opolnomočenje staršem, obenem pa ponuditi kvalitetne načine preživljanja prostega časa osebam s posebnimi potrebami. V koledarskem letu 2023 so tako organizirali tri predavanja, eno v sodelovanju z Društvom Novus, eno predavanje pa je izvedel Matic Novak, ki je Sloveniji znan kot odrasla oseba z motnjo pozornosti. Poleg predavanj so se tekom koledarskega leta izvedle 4 delavnice, katerih osrednja tema je bila družabništvo – podpora in opolnomočenje oseb s posebnimi potrebami. Znotraj delavnic so se izvedle športne dejavnosti – pohodi, vedno je bila na voljo učna pomoč, izvajale pa so se tudi ustvarjalne delavnice. Udeležba tako staršev kot otrok je bila vedno številčna, zato z izvajanjem nadaljujejo.

V drugi polovici leta so se povezali s Slovenskim društvom za terapijo s pomočjo psov Tačke Pomagačke. Obiskuje jih prostovoljka društva Tanja Tajnik s terapevtskim kužkom Foxyjem. Vsako skupino bosta obiskala 2-krat (2023 do junij 2024). Foxy sodeluje na različnih področjih. Učitelji in učenci so navdušeni.

V letu 2023 so se učenci in učenke NIS redno udeleževali športnih tekmovanj (atletika, plavanje, veliki kanu, nogomet, kros, alpsko smučanje, namizni tenis, badminton, košarka, odbojka, boj med dvema ognjema), kjer so ponovno dosegli zelo dobre rezultate. CVIU Velenje je edina šola s prilagojenim programom, ki ji je uspelo dobiti priznanje na državni ravni – tokrat srebrno, kar njihov dosežek še dodatno oplemeniti.

V mesecu juniju so se postavili še v vlogo organizatorja državnega tekmovanja v atletiki za šole s prilagojenim programom in ga tudi uspešno izvedli.

Učenci nižjega izobrazbenega standarda (NIS) so aktivno sodelovali pri več lokalnih in državnih projektih: Odpadek naj ne bo samo odpadek, Varujmo in ohranimo Šaleško dolino, Medgeneracijsko branje, Evropa v šoli, Rastem s knjigo, Naučimo Velenje smučati... Udeležili so se še državnega tekmovanja v računalništvu, tehniki in v matematiki. Prav tako so barve šole zastopali na Medobčinskem parlamentu.

Šestošolci se vsako leto, ob podpori razpisa MO Velenje, odpravijo v Portorož, kjer izvedejo plavalno šolo v naravi. S pomočjo sofinanciranja si krijejo stroške najema prenočišča. Učenci ostalih razredov pa so odšli za pet dni v CŠOD Jurček (Kočevje), kjer so imeli Naravoslovni tabor.

Osmošolci so se z učitelji podali na prav posebno dogodivščino - skupinsko izmenjavo učencev projekta Erasmus + Povezani se lažje učimo. Pet dni so preživeli v romunskem mestu Oradea ter se udeležili medkulturnih družabnih delavnic in športnih aktivnosti. Med izmenjavo so svoje izkušnje objavljali na šolski spletni strani, po vrnitvi domov pa so jih predstavili tako učiteljem, učencem kot staršem.

Jeseni so se na izobraževalni obisk, tokrat v Španijo, podale učiteljice. Opazovale so metode, ki jih njihovi učitelji uporabljajo v razredu, ko se pojavijo vedenjske težave.

Ko je širom po Sloveniji potekal projekt Teden pisanja z roko, so ga obeležili tudi na CVIU. Tako so tekom Tedna pisanja z roko v njihov vsakodnevni utrip vnesli dejavnosti, ki so jim pomagale misliti tiho, pisati počasi – preizkusili so se v zrcalnem pisanju z ogledalom, v pisanju inicialk, igrali so se prepogibanke, spoznali pesniško obliko haiku, dekodirali skrivno pisavo... Ob tem so poglobljeje spoznavali Prekmurje, učenci sedmih razredov so celo izdelali enciklopedični prikaz, s katerim se bodo udeležili nagradne igre. In ko so jih roke že dodobra bolele od pisanja, je sledila češnja na torti celotnega tedna – obisk raperja Roka Terkaja -Trkaja.

Plesna skupina VeNas je bila, na osnovi predhodnega natečaja, izbrana za nastop na osrednji prireditvi ob 60 letnici Zveze Sožitje. Prireditev (23.5.2023) je pod naslovom 'Kjer je volja tam je pot' potekala v Cankarjevem domu.

V čarobnem decembru sta se oba pevski zbora šole (NIS in PPV) pridružila PZ ostalih šol. Na Titovem trgu so prepevali skupaj z Alyo, osrednjo gostjo popoldneva.

Učenci PPVI so sodelovali na tekmovanjih in projektih Specialne olimpiade Slovenije (SOS):

- Športna tekmovanja: državni turnir v ekipnih elementih košarke (3. mesto), regijske igre SOS, atletski miting SOS. Na tekmovanjih so se dobro odrezali – vedno je bil trud poplačan z visokimi uvrstitvami.

MESTNA OBČINA VELENJE

- Projekt Zdrav življenjski slog (marec, april) – uvodnemu srečanju v Mariboru je sledila dvomesečna vadba 1-krat tedensko v velenjskem bazenu in fitnesu. Vadbo jim je odobrilo vodstvo Rdeče dvorane brez dodatnega doplačila.
- Program zdravstvenih pregledov Laško: vadba za moč, zdravstveni pregled, pregled oči in pridobitev korekcijskih ali sončnih očal, plavanje v Thermani Laško.
- Svetovne igre SOS v Berlinu. Pod okriljem Plavalnega kluba Velenje (trenerka Katarina Praznik) sta se jih udeležila Sabina Cimperc in Amadej Kremžar. Vrnila sta se s tremi srebrnimi in dvema zlatima medaljama.

Tekmovanja so, ob športnih izzivih, nadgrajena s športnimi programi, ki usmerjajo športnike v zdrav način življenja – predstavlja zdravo prehrano, usmerja v pravilno in redno telesno aktivnost in dobre življenjske navade ter beleži telesne zmogljivosti tekmovalcev. Ob športnih vsebinah so bili tekmovalci deležni tudi kulturne prireditve v uvodnem in družabnega srečanja ob koncu tekmovalnega dneva.

Od januarja do junija je precej skupin PPVI mnoge ure gibalne in športne vzgoje realiziralo v prostorih Rdeče dvorane. S pridobitvijo nove telovadnice se je število teh skupin znižalo, še vedno pa tam gostujeta dve skupini.

Nekateri učenci v popoldanskem času obiskujejo plavalne treninge. Pod okriljem Plavalnega kluba Velenje jih vodi njihova trenerka Katarina Praznik. Udeležujejo se mnogih državnih in mednarodnih tekmovanj, na katerih posegajo po najvišjih uvrstitvah.

Njihovi učenci obiskujejo tudi karate. V sodelovanju s Karte klubom Velenje se odvijata dve vadbi na dveh lokacijah pod vodstvom gospe Danice Šumljak in Anine Cesar. Marca je potekalo Državno prvenstvo za člane, veterane in PARA karate. Nastopilo je 7 PARA karateistov naše šole. Z veliko truda in vaje ter z dobrimi nastopi, so v različnih panogah osvojili dve 1. mesti, štiri 2. mesta in eno 5. mesto.

Učenci PPVI so se spomladi udeležili šole v naravi v Tolminu.

Pohodniški tabor s sedežem na Bledu - sedem učencev PPVI, ki obiskujejo interesno dejavnost Pohodništvo, je septembra raziskovalo vzpetine in turistične točke gorenjske. S pomočjo razpisa MO Velenje so krili stroške prevoza, vstopnin, hrane.

Na osnovi dogovora z g.Janezom Slivarjem so učenci PPVI tekom drsalne sezone 1 – krat mesečno obiskovali velenjsko drsališče. Drsanje je vključevalo tudi brezplačno izposojlo drsalk.

Ob sklenitvi šolskega leta so z učenci PPVI, po predhodnem dogovoru z ga. Slavico Živko, obiskali Klub vodnih športov Velenje. Učenci so bili navdušeni nad (brezplačno) vožnjo s pletno. Prijetni osvežitvi vročega dne so botrovali korneti, s katerimi jih je ga.Slavica dodatno presenetila. Dogodek je bil objavljen v časopisu Naš čas, oglašala pa sta ga tudi Moj radio in Radio Velenje.

Učenci in učiteljici obeh 6. stopenj PPVI uspešno sodelujejo s knjižnico Velenje:

- Pripravili so likovne razstave: v aprilu (mesec zavedanja o avtizmu), v marcu (Haikuji o prijateljstvu ob svetovnem dnevu downovega sindroma) in septembru (razstava ilustracij Tite Jenko, Pika Nogavička).
- Skupaj so zastavili projekt bralna značka v lahkem branju.
- Izdali so knjigo Pika Nogavička v lahkem branju. Knjigo je ilustrirala njihova učenka Tita Jenko. Predstavili so jo tudi v Mestni knjižnici Otona Župančiča in v knjižnici ter OŠ Gornja Radgona.
- V sodelovanju z RUJ Velenje so ob mednarodnem dnevu lahkega branja imeli v knjižnici Velenje predstavitev knjige v lahkem branju Kdor se smeje je junak.
- En učenec opravlja prakso v knjižnici Velenje.

Tudi sicer v obeh skupinah 6. stopnje mnogo dela posvečajo lahjemu branju, s pestrim naborom dejavnosti aktivno sodelujejo pri različnih dogodkih in iščejo nove možnosti aktivnega vključevanja v ožje in širše okolje:

MESTNA OBČINA VELENJE

- V sodelovanju z Ino Sulić in Tino Saražin iz Kopra so priredili zgodbo Slonček Bonbonček v lahko branje. Izšla je kot tipna slikanica.
- Sodelujejo z Ujemi nasmeh, Bojano Jug - skupaj pišejo avtorske zgodbe v lahkem branju, ki jih ilustrira učenka Tita Jenko.
- Sodelovali so s Kofetarco v Velenju, kjer sta dva njihova učenca ob svetovnem dnevu Downovega sindroma stregla kavo.
- Udeležili so se Kamišibaj festivala na Velenjskem gradu.
- Na II. OŠ Žalec so se udeležili debatnega srečanja Ustavi misel povej na glas.
- V sodelovanju z OŠ Gornja Radgona, podružnica dr. Janka Šlebingerja in III. OŠ Slovenj Gradec smo izvedli mednarodni projekt Učenje je igra. Izdelovali so družabne igre.
- Z upokojenimi sodelavkami izvajajo medgeneracijsko branje.
- V juniju so izvedli tabor Zmorem sam.

Delavce za opravljeno delo vedno znova nagrajujejo navdušenje učencev in njihovi uspehi. Ne gre pa spregledati dejstva, da vlagajo v svoje delo mnogo truda, znanja, iznajdljivosti in, ne nazadnje, prostega časa. K ohranjanju energije, optimizma in zdravja zagotovo prispeva tudi vadba, ki poteka na šoli 2-krat tedensko pod vodstvom sodelavke Nastje Brišnik.

Andragoški zavod Ljudska univerza Velenje

Andragoški zavod Ljudska univerza Velenje občanom ponuja aktualne in kakovostne izobraževalne programe ter druge podpirne aktivnosti, med slednjimi tudi programe, ki prispevajo k izboljšanju življenja invalidov in oseb s posebnimi potrebami v Mestni občini Velenje.

V njihovih formalnih javno veljavnih programih za pridobitev izobrazbe imajo možnost za vključitev tudi invalidi. Konkretno v **programu srednjega poklicnega izobraževanja Administrator**, so vključenim invalidom v šolskih letih 2022/2023 in 2023/2024 z različnimi prilagoditvami omogočili ustrezno izobraževanje (izvajanje predavanj v prostoru, ki je prilagojen gibalno oviranim, spremljanje predavanj v živo in on-line, spletne učilnice, opravljanje izpitov v dogovorjenih rokih, daljši čas pisnih izpitov, učno pomoč v živo in on-line, dodatne konzultacije s predavateljem in individualna pomoč).

V **Središču za samostojno učenje** je ob vsej potrebni multimedijski tehnologiji na voljo učni prostor za brezplačno samostojno učenje, kjer si lahko način in ritem učenja udeleženci popolnoma prilagodijo svojim zmožnostim in potrebam. Na voljo imajo tudi pomoč mentorja.

Tudi Vzorčno mesto ponuja vsebine, ki so primerne in dostopne otrokom in mladim s posebnimi potrebami. Učno postavitev Tehnologija čarovnije, pri kateri učenci pridobivajo znanja, veščine in usvajajo cilje osnovnošolskega izobraževanja, so v letu 2023 poleg mnogih osnovnih šol obiskali tudi učenci Centra za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje. Poleg ogleda postavitve so v okviru pridobivanja digitalnih kompetenc opolnomočili učence CVIU ter jih popeljali v svet robotike.

»Direction Employment« (**Smer Zaposlitev**) je inovativen program usposabljanja ranljivih mladih, ki povečuje njihovo zaposljivost v konkurenčnih, visokotehnoloških panogah ter na IT področju. V program, ki se je zaključil aprila 2023, so bili vključeni tudi mladi do 29 let s posebnimi potrebami, ki so tekom izobraževanja, ki je vključeval tudi individualiziran pristop in psihosocialno podporo prilagojeno potrebam učečih se oseb, pridobili pomembne kompetence za osebni in profesionalni razvoj.

V **Večgeneracijskem centru Planet generacij**, ki se nahaja v pritličju Ljudske univerze Velenje in je dostopen tudi gibalno oviranim invalidom, so v letu 2023 nudili različne preventivne programe, ki zagotavljajo socialno vključenost ranljivih ciljnih skupin, in sicer:

- Vsebine namenjene invalidom (delavnice za krepitev digitalnih kompetenc in opolnomočenje, uporaba pametnih telefonov ter povezovalne delavnice za preprečevanje stigmatizacije, izolacije in aktivno povezovanje različnih generacij – igranje šaha, kartanje, druženje, pogovori).
- V sodelovanju s CVIU Velenje so za mlade s posebnimi potrebami izvajali delavnice »Družabne urice s CVIU«, kjer so ustvarjali iz različnih materialov, izdelali skupni mozaik, plesali, peli se pogovarjali in skupaj poučno in zabavno preživljali skupni čas.

MESTNA OBČINA VELENJE

- Druge aktivnosti (jezikovne delavnice angleščine, nemščine in italijanščine, ustvarjalne delavnice oblikovanja gline in izdelave mozaikov, pogovorne delavnice, delavnice za osebno rast in druge tematske delavnice).

V Večgeneracijskem centru so v okviru nacionalne kampanje Tedni vseživljenjskega učenja 2023 k sodelovanju povabili učence 6. stopnje iz CVIU Velenje. Učenci CVIU so v prostorih Planeta generacij tedensko vadili koreografijo za Ples generacij na Titovem trgu in se dogodka v okviru Medgeneracijskega festivala 20. 5. 2023 tudi udeležili. Tovrstna sodelovanja prispevajo k boljšemu vključevanju oseb s posebnimi potrebami v okolje in družbo in jih je potrebno še okrepiti.

Glasbena šola Fran Korun Koželjski Velenje

V Glasbeni šoli Fran Korun Koželjski Velenje so tudi v preteklem letu skrbeli, da bi invalidom v čim večji meri omogočali dostop do vseh kulturnih dogodkov, ki jih organizirajo. V letu 2017 so pričeli z izvedbo projekta umestitve dvigala, ki bi omogočila invalidom, da se bodo lahko udeleževali tudi dogodkov, ki bodo potekali v Modri dvorani v 1. nadstropju. Pri pridobivanju sredstev za ta zahteven finančni načrt še niso bili v celoti uspešni, zato do realizacije projekta v letu 2023 še ni prišlo. Okvirna cena projekta je 200.000 EUR, zaradi česar pričakujejo, da bo projekt financirala ustanoviteljica in lastnica objekta, Mestna občina Velenje.

Knjižnica Velenje

Knjižnica Velenje izjemno dobro sodeluje z ustanovami in društvi v lokalnem okolju, ki združujejo ljudi s posebnimi potrebami. Tako varovancem Centra za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje (CVIU) nudijo različne oblike bibliopedagoškega dela (pravilnične ure, vodstvo po knjižnici, odprtja razstav (v okviru katerih predstavijo svoje izdelke), sodelovanje pri Pikini bralni znački in projektu Rastem s knjigo...).

V posebni zbirki, ki so jo poimenovali Lažje berem, je knjižno in neknjižno gradivo, primerno za osebe z okvarami vida, disleksijo, motnjami v duševnem razvoju, pa tudi za oklevajoče bralce in priseljence, ki še ne obvladajo dobro slovenskega jezika oziroma se ga učijo. Zbirka je locirana na posebnem mestu v knjižnici in dobro označena, tako s tablamami kot s piktogrami, ki nakazujejo šest skupin: disleksija, brajica, znakovni jezik, zvočne knjige, večji tisk in lahko branje. Poleg zbirke so postavili tudi omaro z bralnimi pripomočki (lupe, bralna očala in ravnila za dislektike) ter računalnik s sintetizatorjem govora. Le ta omogoča slepim in slabovidnim uporabnikom uporabo računalnika z dodatno prilagoditvijo. Računalnik je postavljen v kotichek z dodatno osvetlitvijo, kateri je namenjen predvsem slabovidnim uporabnikom.

Posebna zbirka Lažje berem

Aktivno sodelujejo s Knjižnico slepih in slabovidnih Minke Skaberne. V letu 2023 so še obogatili zbirko zvočnih knjig, ki obsega že okrog 50 naslovov, dobijo pa jih v dar od izdajatelja Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije. V glavnem so to dela slovenskih avtorjev (romani, kratka proza) za odrasle in tudi za mladino. Po zvočnicah uporabniki vedno bolj posegajo, ne samo osebe s posebnimi potrebami, ampak tudi starejša populacija, ki ima težave z vidom.

Povečala se je izposoja zvočnih knjig preko mobilne aplikacije AUDIBOOK, uporabnikom je na voljo že 539 naslovov, prav tako pa tudi izposoja elektronskih knjig, portal Biblos.si, na voljo je že 2549 naslovov. Člani knjižnice

si morajo za prenos e-knjig in namestitvev aplikacije Audibook ustvariti geslo. Podrobnejša navodila dobijo v knjižnici in na njihovi spletni strani.

V skladu z zahtevami ZDSMA so prilagodili spletno stran knjižnice:

- izbira kontrastne barvne sheme,
- izbira druge pisave in velikosti,
- izbira pisave za uporabnike z disleksijo,
- večja velikost kurzorja miške,
- skok na glavno vsebino, ki je kot prva povezava dostopna s tabulatorjem na vseh straneh,
- pomik po meniju s smernimi tipkami ali tabulatorjem in skok iz postavke podmenija na nadrejeno postavko s tipko ESC,
- prikaz trenutne lokacije tabulatorja,
- samodejni skok tabulatorja v pojavno okno,
- izhod iz pojavnega okna s tipko ESC.

Nadaljujejo z izvajanjem bralnega krožka, Moč branja, ki je namenjen vsem odraslim, še posebej ranljivim skupinam, kot so slepi, slabovidni, odrasli s specifičnimi težavami, starejši ipd. Srečujejo se enkrat mesečno. Že vrsto let izvajajo bralne urice v domovih za starejše, v Topolšici in Velenju. Tudi te čajanke potekajo enkrat mesečno,.

V predverju knjižnice, kjer se izvajajo prireditve imajo montirano slušno zanko, katera omogoča osebam z okvaro sluha spremljanje prireditev in lažjo komunikacijo.

Glede na povpraševanje njihovih uporabnikov izvajajo tudi dostavo gradiva na dom. Namenjena je vsem, ki zaradi invalidnosti, starosti ali težje bolezni s težavo pridejo do knjižnice.

Okrepili so sodelovanje z Društvom NOVUS. V okviru projekta »Razvoj in izvajanje dolgih programov socialne aktivacije ter opolnomočenje oseb za lažji vstop na trg dela, v knjižnici izvajajo različne aktivnosti za zainteresirane osebe iz omenjenega programa. Gre predvsem za predstavitev knjižnice ter njihovo pomoč pri pospravljanju in urejanju polic.

Umestitev notranje taktilne poti za slepe in slabovidne osebe, od vhoda knjižnice do oddelka izposoje, kjer knjižničar sprejme slepo ali slabovidno osebo in ji je v pomoč pri orientiranju v prostorih knjižnice, se je izkazala za zelo dobrodošlo, saj slepemu in slabovidnemu uporabniku omogoča samostojni dostop do knjižničnih uslug.

Taktilna pot od vhoda do izposojnega pulta

MESTNA OBČINA VELENJE

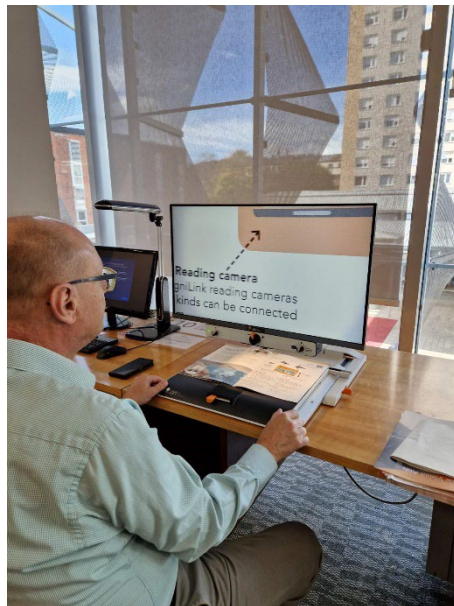

Stalna razstava Prva berila, umestitev klančine

Tudi v bodoče se bodo trudili, da bodo čim dostopnejši vsem uporabnikom, še posebej invalidom (katerim nudijo brezplačno članarino) ter uporabnikom s posebnimi potrebami in tako s svojo dejavnostjo in pozitivnim odnosom prispevali k izboljšanju njihovega življenja v naši lokalni skupnosti.

Novo v letu 2023:

- Knjižnica Velenje je kot partner Centra za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje sodelovala pri projektne dnevu vključevanja oseb z Downovim sindromom v praktično usposabljanje (strežba v lokalu Kofetar'ca v neposredni bližini Knjižnice Velenje);
- v letu 2023 so omogočili praktično usposabljanje osebe s posebnimi potrebami (oseba z avtizmom), ki je k njim prihajala 3 x mesečno in se na ta način vključevala v delo in spoznavala prostor;
- knjižnica je kupila elektronsko lupo, ki je postavljena v sklopu zbirke Lažje berem; omogoča lažje branje tudi izjemno drobnega tiska, z možnostjo povečave do 90 x ter nastavitve barvnih kontrastov za različne okvare vida;

Elektronska lupa

- izdaja knjige Pika Nogavička v lahko berljivi obliki, ki so jo pripravili v sodelovanju s CVIU Velenje in dr. Aksinjo Kermauner ter ilustratorko Tito Jenko (učenka CVIU Velenje);

MESTNA OBČINA VELENJE

Knjiga Pika Nogavička v lahko berljivi obliki

- knjižnica je bila pobudnica izdaje tipne slikanice Pika Nogavička, ki jo je izdelala dr. Aksinja Kermauner s sodelavkami ter poskrbela za besedilo v lahko berljivi obliki; za zapis v braillovi pisavi so poskrbeli strokovnjaki iz Centra Iris;
- Bralna značka v lahkem branju poteka od dneva splošnih knjižnic (20. november) do mednarodnega dneva lahkega branja (28. maj); gre za seznam knjig, ki imajo oznako lahkega branja; 4 x letno potekajo tudi bralna srečanja;
- nadomestna dopolnilna komunikacija (NDK): Društvo Mavrica izzivov iz Ljubljane jim je podarilo gradivo za nadomestno dopolnilno komunikacijo h knjigam za mlajše uporabnike; dodatno gradivo vsebuje fotografije, risbe, simbole, ki so v pomoč otrokom za razumevanje literarne vsebine; tako imajo otroci z motnjami v govorno jezikovni komunikaciji enakovredne možnosti za razumevanje besedila;

Nadomestna dopolnilna komunikacija

- ob mednarodnem tednu gluhih so gostili Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje, ki so pripravili razstavo ter okroglo mizo, kjer so spregovorili o problematiki oseb z okvaro sluha; potekal je tudi celotedenski tečaj slovenskega znakovnega jezika.

Vrtec Velenje

V Vrtec Velenje so imeli v letu 2023 zaposlenih 14 invalidnih oseb (7 strokovnih delavcev, 6 delavcev v kuhinjah in pralnicah, 1 administrativni delavec); 9 za polovičen delovni čas, 1 za 6 ur dnevno. Število presega predpisano kvoto, vendar skladno z ZZRZI niso upravičeni do spodbud za preseganje kvote. Invalidi, ki so zaposleni v kuhinji in pralnici, imajo na voljo dvižni stol in prilagojeno mizo za likanje. Za invalida na delovnem mestu vzgojitelja predšolskih otrok in vzgojitelja predšolskih otrok – pomočnika vzgojitelja so omogočili delo v skladu z veljavno odločbo ZPIZ-a. 7 invalidov dela z otroki in delajo bodisi v podaljšanem varstvu ali polovičen delovni čas z upoštevanjem vseh omejitev, ki jih imajo kot invalidi.

MESTNA OBČINA VELENJE

V Vrtec Velenje imajo vključene tudi otroke s posebnimi potrebami, ki so gibalno ali kako drugače ovirani. V ta namen so poskrbeli za nakup primerne opreme in didaktičnih sredstev, omogočajo pa jim tudi strokovno pomoč specialnega pedagoga/inkluzivnega pedagoga, surdopedagoga, logopeda, socialnega pedagoga in svetovalnega delavca. V vrtec imajo vključenih 7 otrok s stalnim spremljevalcem (v rednih in razvojnih oddelkih). V Vrtcu Velenje imajo štiri razvojne oddelke, v katere so vključeni otroci s posebnimi potrebami. Oddelki so ustrezno opremljeni, tako da imajo otroci zagotovljenih čim več potreb glede na primanjkljaje v razvoju. Posamezni razvojni oddelki vodi specialna pedagoginja v sodelovanju s pomočnikom vzgojitelja. Za pet otrok v razvojnih oddelkih skrbijo spremljevalci, ki imajo ustrezno zdravstveno oz. pedagoško izobrazbo. Vsi strokovni delavci se dodatno strokovno izpopolnjujejo in sodelujejo še z ostalimi strokovnjaki, s čimer nudijo otrokom najboljše možne pogoje za njihov razvoj. Posamezne otroke spremljajo na delovno terapijo v ZD Velenje, kjer se seznanijo z raznolikimi načini pomoči in le-te vnašajo v svoje delo v vrtcu. Določeni otroci v razvojnih oddelkih zaradi primanjkljajev na več področjih razvoja uporabljajo tudi posebne pripomočke (npr. invalidski voziček, Zupanov stol in podobno).

Na **Osnovni šoli Antona Aškerc**a tudi v letu 2023 posebnih aktivnosti za izboljšanje življenja invalidov niso izvajali. Učence so osveščali preko ur oddelčnih skupnosti in ur pri etiki in družbi. Učencem 4. razredov so predstavili življenje slabovidnih in naglušnih oseb v okviru dni dejavnosti.

Športna zveza Velenje

Športna zveza Velenje spodbuja svoje članice, da izvajajo programe za izboljšanje življenja invalidov v MO Velenje. Med njimi so naslednja društva oz. klubi, ki so včlanjeni v Športno zvezo Velenje: Medobčinsko društvo invalidov Velenje, Strelsko društvo Mrož Velenje, Ribiška družina Velenje, Plavalni klub Velenje, Atletski klub Velenje in Karate klub Velenje. Prav tako vsako leto v okviru izbora najboljših športnikov in športnic MO Velenje pripravijo izbor najboljšega športnika invalida ter športnico invalidko.

Plavalni klub Velenje

V Plavalnem klubu Velenje od leta 2006, ko je bila otvoritev malega zimskega bazena, uspešno deluje plavalna skupina Delfinčki, v kateri plavajo otroci s posebnimi potrebami. Trenutno je v skupino vključenih 30 plavalcev z različnimi motnjami v duševnem razvoju, s cerebralno paralizo, z avtizmom, z Downovim sindromom, osebe s težavami sluha in en fant s spino bifido. Otroci se naučijo plavati po mednarodno uveljavljeni Halliwickovi metodi. Potem ko je njihovo znanje plavanja zadovoljivo, pa redno plavajo tri do petkrat tedensko. So prva in najštevilnejša tovrstna skupina v Sloveniji.

Vadbe v fitnesu nimajo več (slabo dostopen in zaseden) in ker so od MO Velenje dobili sredstva za premično fitnes napravo VASA.

V svoje delo vključujejo prostovoljce. Večinoma mlade, v okviru izbirnih vsebin in brezposelne osebe, ki jim tako omogočamo socializacijo in ohranjanje samospoštovanja.

V letu 2023 so zaradi prostorske stiske dejavnost najprej razširili na več vadbenih skupin, potem pa znova skrčili zaradi pomanjkanja trenerskega kadra. Tako so izgubili 6 plavalcev. Na novo pa so vpisali dva mlajša na invalidskem vozičku v skupino začetnikov.

Plavanje je ena izmed najprimernejših oblik telesne dejavnosti za večino invalidov in oseb s posebnimi potrebami in tudi za starejše, pa vendar imajo malo možnosti za redno rekreativno vadbo zaradi prezasedenosti bazena. Zimski bazen je postal premajhen za vse dejavnosti, ki potekajo tam.

S programom Halliwick lahko omogočijo plavanje VSEM. Delo poteka po sistemu en vadeči in en asistent v skupini neplavalcev, kasneje po dva do tri vadeča z enim učiteljem plavanja. Poleg same vadbe je zanje zelo pomembno tudi medsebojno druženje in seveda integracija v širšo družbo. Oblikovane imajo tri skupine:

1. terapevtska vadba v vodi za OPP za neplavalce po Halliwickovi metodi – DELFINČKI v malem bazenu
2. Rekreativno plavanje za invalide in OPP – DELFINI, za vse, ki si z rednim plavanjem ohranjajo svoje zdravstveno stanje. Z redno rekreativno vadbo plavanja nudimo invalidom različnih starosti možnost za lasten športni razvoj in ohranjanje telesnih in duševnih sposobnosti ter socializacijo.
3. Tekmovalno plavanje za OPP in invalide

Najboljši se pridružijo ob torkih in četrtek drugim plavalnim skupinam PK Velenje, tako, da imajo možnost vsakodnevnega treninga, kakor tudi inkluzije.

MESTNA OBČINA VELENJE

Tekmujejo doma in na tujem: Zagreb, Reka, Split, Zadar, Celovec.

Skoraj vsi so dobitniki kolajn na državnih prvenstvih, veliko njih ima državne rekorde v svojih klasifikacijskih razredih.

Nastopi na velikih tekmovanjih:

Paralimpijske igre mladih

Svoje predstavnike so imeli že na evropskih paralimpijskih igrah mladih v Varaždinu (Maruša Golčer, Aleš Breznik in Miha Štefanič), Genovi (Aljaž Vejnovič in Maruša Golčer), na Finskem I. 2019 (Aljaž) in I. 2022 (Gašper).

Svetovne igre specialne olimpiade

V marcu 2019 so sodelovali na svetovnih igrah Specialne olimpijade v Abu Dhabiju, kjer je Alen osvojil 3 srebrne, Anja eno srebrno in eno zlato medaljo ter Urban eno srebrno. Ekipe plavalcev je bila najuspešnejša med slovenskimi udeleženci. V letu 2023 so bili ponovno s tremi plavalci (Luka, Amadej in Sabina) na svetovnih igrah specialne olimpiade v Berlinu. Zopet so plavalci bili med najuspešnejšimi ekipami, osvojili so 7 medalj od tega eno zlato v štafeti.

Tekmovanja za osebe z Downovim sindromom

Paralimpijske igre mladih in igre Specialne olimpiade imajo urejeno sistemsko financiranje. Pojavi pa se težava pri financiranju tekmovanja oseb z DS, ki tega financiranja nimajo, na paralimpijske igre pa se žal ne morejo uvrstiti, ker ravno zaradi sindroma, ne zmorejo plavati norm. Svetovni rekordi enih in drugih se razlikujejo za več kot 50%. Zato je v svetu že pred leti nastalo združenje SU DS (Sport union for Down sindrom), ki organizira različna tekmovanja in igre, na svetovnem in evropskem nivoju. Pri sofinanciranju udeležbe na teh tekmovanjih ravno tako pomaga MO Velenje.

Širijo zavedanje, da imajo invalidi in OPP – parašportniki pravico, ne samo do rekreacije, ampak tudi do športnega udejstvovanja, če so vključeni v trenajni proces. Ravno tako je potrebno vedeti, da je za njihovo prilagojeno vadbo potrebno večje število strokovno usposobljenega kadra tako na treningih, kot rudi večje spremstvo na tekmovanjih. Imajo tudi izrazito potrebo po družbenem priznavanju.

5. DELO, ZAPOSILITEV, MATERIALNA IN SOCIALNA VARNOST

Skupina Premogovnik Velenje

V Skupini Premogovnik Velenje so tudi v lanskem letu uresničevali aktivnosti na področju ravnanja z invalidnostjo na delovnem mestu v skladu s Kodeksom o ravnanju z invalidnostjo na delovnem mestu mednarodne organizacije dela, ki je oblikovan kot vodnik za delodajalce in katerega temeljno sporočilo je, da mora bit invalidom omogočene enake možnost za pridobivanje spretnosti in izkušenj, ki jih potrebujejo, s ciljem uspeti v zaposlitveni karieri.

Na dan 31. 12. 2023 je bil v Skupini Premogovnik Velenje zaposlen 401 invalid, od tega 384 v invalidskem podjetju HTZ I.P., Velenje.

V invalidskem podjetju so s trga dela zaposlili 8 invalidov. Skladno s potrebami delovnega procesa in preostale delazmožnosti so na različna fizično nezahtevna dela prezaposlili tudi 16 invalidov, ki so pred nastankom invalidnosti delo opravljali v Premogovniku Velenje.

Znotraj posameznih družb Skupine Premogovnik Velenje so 5 zaposlenim, ki so pridobili status delovnih invalidov, poiskali omenjeni delazmožnosti ustrezna delovna mesta in jih nanje prerazporedili.

Tudi v preteklem letu so bile aktivnosti na področju ravnanja z invalidnostjo na delovnem mestu usmerjene v svetovalne dejavnosti z neposrednim stikom – s srečanjem strokovnega delavca in invalida. Invalidom so strokovno pomoč nudili tudi po telefonu in sicer v smislu usmerjanja k ustreznim strokovnjakom in institucijam v času zdravljenja.

Na področju izvajanja storitev zaposlitvene, poklicne in medicinske rehabilitacije zaposlovanja invalidov, invalidskih postopkov, usposabljanja na delovnem mestu so sodelovali s številnimi zunanjimi institucijami: Zavodom za invalidsko in pokojninsko zavarovanje, Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije, osebnimi zdravniki, izvajalci

MESTNA OBČINA VELENJE

storitev zaposlitvene rehabilitacije, Zavodom za zaposlovanje, z Javnim, štipendijskim, razvojnim, invalidskim in preživninskim skladom Republike Slovenije, Centrom za rehabilitacijo invalidov, idr.

Strateške cilje podjetij skupine Premogovnika Velenje so podpirali s številnimi internimi in ekstremnimi usposabljanji, pri čemer so strmeli k dvigu nivoja kompetenc zaposlenih, nadgradnji strokovnega znanja zaposlenih in dodatni usposobljenosti njihovih zaposlenih.

V skupini Premogovnik Velenje že vrsto let deluje Aktiv delovnih invalidov, ki je med najaktivnejšimi aktivni v slovenskem področju. Vanj je bilo v lanskem letu vključenih 181 invalidov. Aktiv se povezuje z zunanjimi organizacijami: Zvezo delovnih invalidov Slovenije, Medobčinskim društvom invalidov Šaleške doline, sindikatom ter drugimi. Z organizacijo izletov skrbi za družbeno aktivno udejstvovanje invalidov ter pomaga socialno najranjivejšim članom.

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Izpostava Velenje

Njihovi prostori Izpostave Velenje se nahajajo v drugem nadstropju Zdravstvenega doma Velenje, kar pomeni, da so v okviru ZD dostopni osebam z gibalno oviranostjo (bergle, invalidski vozički), saj je v stavbi dvigalo. Prav tako v takšnih primerih, ko se na Izpostavi Velenje oglašijo osebe s posebnimi potrebami, jim referenti omogočijo, da imajo nemoten dostop do storitev. Jih pospremijo do ustrezne pisarne, jim omogočijo, da svoje storitve opravijo na primerni pisalni mizi, če je za njih pult na evidenci obveznega zdravstvenega zavarovanja previsok. Prav tako jih referenti večkrat pospremijo do vhodnih vrat. Če so osebe slabovidne ali naglušne, jim referenti po potrebi večkrat pojasnijo zadeve in jim razložijo kako morajo izpolniti vloge (npr. kje se morajo podpisati).

6. VERA IN DUHOVNA OSKRBA

Verske ustanove, invalidske organizacije in društva zagotavljajo dostopnost do duhovne oskrbe in spodbujajo enake pravice do veroizpovedi, ne glede na vrsto invalidnosti. Poleg tega je njihova redna naloga skrb za dostopnost do cerkvenih objektov ter zagotavljanje ustreznih arhitekturnih rešitev v okviru prihodnjih sanacij in/ali rekonstrukcij cerkvenih objektov.

7. VKLJUČENOST INVALIDOV V OBLIKOVANJE POLITIKE IN NAČRTOVANJE INVALIDSKEGA VARSTVA

V Republiki Sloveniji so zagotovljene možnosti svobodne oddaje volilnega glasu s tem, da se zagotovijo prilagojena volilna mesta za gibalno ovirane osebe. Poleg tega pravočasno obveščajo o dostopnih voliščih v skladu z veljavno zakonodajo.

Invalide spodbujamo in jim omogočamo sodelovanje pri pripravi občinskih dokumentov, ki se nanašajo na področja invalidov. Invalidska društva so vedno vabljeni k sodelovanju pri pripravi programov za izboljšanje življenja invalidov v MO Velenje.

8. AKTI OBČINE, KI UREJAJO VPRAŠANJA ZA URESNIČEVANJE PRAVIC INVALIDOV

Invalidi se vključujejo v pripravo občinskih aktov, ki se nanašajo na vprašanja invalidov.

Svet Mestne občine Velenje je na 19. redni seji dne 28. 2. 2017 sprejel Celostno prometno strategijo Mestne občine Velenje, Trajnostna mobilnost za zeleno Velenje, Ukrepajmo danes za prijaznejši jutri (Uradni vestnik 5/2017). Celostna prometna strategija Mestne občine Velenje predvideva na področju uveljavitve trajnostnega načrtovanja prometa tudi naslednji ukrep, in sicer Strateško načrtovanje dostopnosti za invalide in druge osebe z oviranostmi.

9. MATERIALNA, FINANČNA IN VSEBINSKA PODPORA DELOVANJU INVALIDSKIH ORGANIZACIJ IN POSVETOVANJE PRI ODLOČANJU O INVALIDSKIH ZADEVAH

Svet za invalide

V MO Velenje deluje Svet za invalide, ki ima nalogo opozarjanja in podajanja pobud za odpravo vseh vrst ovir in nefunkcionalnih rešitev v grajenem in družbenem okolju ter informiranja javnosti o aktivnostih in problemih, s katerimi se soočajo invalidi. Člani Sveta za invalide MO Velenje spremljajo učinke sprejetih ukrepov za osebe s posebnimi potrebami. Svet za invalide Mestne občine Velenje se je v letu 2023 sestal enkrat.

MO Velenje nudi invalidskim organizacijam in društvom uporabo prostorov oziroma večnamenskih dvoran v občinski lasti za namen okroglih miz, predavanj in prireditev s področja invalidnosti. MO Velenje sofinancira programe in projekte s področja socialnega varstva, kulture in športa. Vsi razpisi so objavljeni na spletni strani MO Velenje, www.velenje.si, v poglavju Javne objave. V letu 2023 so bili na teh področjih objavljeni naslednji razpisi:

- Javni razpis za sofinanciranje socialnih in zdravstvenih programov in/ali projektov v Mestni občini Velenje v letu 2023.
- Javni razpis za sofinanciranje izvajanja letnega programa športa v Mestni občini Velenje iz proračuna Mestne občine Velenje za leto 2023.
- Javni razpis za sofinanciranje programov organizacij upokojencev v Mestni občini Velenje za leto 2023.
- Javni razpis za izbiro kulturnih programov in projektov v Mestni občini Velenje, ki jih bo v letu 2023 sofinancirala Mestna občina Velenje.
- Javni razpis za sofinanciranje programov/projektov/prireditev, ki niso predmet drugih financiranj iz proračuna Mestne občine Velenje.

10. ZAKLJUČEK

S projektom Občina po meri invalidov dajemo velik poudarek invalidom, saj se zavedamo njihovega pomena vključenosti v družbo. Ponosni smo, da je bila MO Velenje leta 2004 ena izmed prvih prejemnic listine Občina po meri invalidov. Invalidi lahko k družbi veliko prispevajo. Ni treba, da so odvisni od drugih. Pomembno je, da se v okolju, kjer živijo, dobro počutijo. Morajo se počutiti varno. Imeti morajo primeren prostor za življenje. Drugi ljudje jih morajo upoštevati.

S projektom želimo izboljšati obveščanje in osveščanje občanov o položaju, pravicah in potrebah invalidov, njihovem uveljavljanju kot neodvisnih državljanov in integraciji v vsa dogajanja v občini, zagotoviti pogoje za vključevanje invalidov v procese odločanja na občinski ravni, na področjih, ki so za invalide pomembna, razvijati podporno okolje, službe, programe, ki omogočajo čim bolj neodvisno življenje invalidov in poudarjanje njihovih sposobnosti, odpravljati ovire, ki onemogočajo ali otežujejo neodvisno življenje invalidov in reševati tudi druge problematične situacije, s katerimi se naši invalidi srečujejo (npr. dodelitev ali zamenjava stanovanj invalidom, brezplačno koriščenje dvoran, dodelitev izrednih pomoči invalidom, sofinanciranje programov invalidskim društvom, sofinanciranje javnih del).

Vsako leto izvedemo v MO Velenje številne dogodke, aktivnosti in ukrepe za izboljšanje življenja invalidov. V naši lokalni skupnosti se zavedamo, da ima kar nekaj naših občank in občanov različne oviranosti in si z različnimi ukrepi in aktivnostmi že vrsto let prizadevamo, da zagotavljamo dobre življenjske pogoje prav za vse občane.

Pripravila:

Nina Korelc, univ. dipl. teol., I.r.
višja svetovalka

Drago KOLAR, I.r.
predsednik Sveta za invalide
Mestne občine Velenje